

Rapport 2026/8 | For Steigen kommune

Steigen kommunes eierskap til Nord-Salten Kraft

Samfunnsmessig betydning og konsekvenser av et eventuelt salg

Andreas Hoel-Holt, Åsmund Sunde Valseth og Haakon Vennemo

Dokumentdetaljer

Tittel	Steigen kommunes eierskap til Nord-Salten Kraft - Samfunnsmessig betydning og konsekvenser av et eventuelt salg
Rapportnummer	2026/8
Forfattere	Andreas Hoel-Holt, Åsmund Sunde Valseeth og Haakon Vennemo
ISBN	978-82-8126-765-7
Prosjektnummer	25-ASV-07
Prosjektleder	Åsmund Sunde Valseeth
Oppdragsgiver	Steigen kommune
Dato for ferdigstilling	12. januar 2026
Kilde forsidefoto	66 kV mast ved avkjøring til Steigen fra E6, ukjent tidspunkt. Foto: Stig Storheil/NVE, lisens https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/
Tilgjengelighet	Offentlig
Nøkkelord	Kraft og energi, lokal og regional utvikling, strategi- og prosessrådgivning, lokal- og regionalanalyse

Om Vista Analyse

Vista Analyse AS er et samfunnsfaglig analyseselskap med hovedvekt på økonomisk utredning, evaluering, rådgivning og forskning. Vi utfører oppdrag med høy faglig kvalitet, uavhengighet og integritet. Våre sentrale temaområder er klima, energi, samferdsel, næringsutvikling, byutvikling og velferd.

Våre medarbeidere har meget høy akademisk kompetanse og bred erfaring innenfor konsulentvirksomhet. Ved behov benytter vi et velutviklet nettverk med selskaper og ressurspersoner nasjonalt og internasjonalt. Selskapet er i sin helhet eiet av medarbeiderne.

Forord

Arbeidet med rapporten er hovedsakelig gjennomført senhøsten 2025. Takk til vår kontaktperson Marianne Hansen i Steigen kommune for gode innspill og tilrettelegging, og til alle som har latt seg intervjuet og som har gitt oss data og informasjon. Vi håper rapporten blir nyttig for Steigen kommune i det videre arbeidet med eierskapet til NSK, og kanskje også for de andre eierne og for selskapet selv.

12. januar 2026

Åsmund Sunde Valseth

Partner

Vista Analyse AS

Innhold

Sammendrag og konklusjoner	6
1 Innledning	12
1.1 Mandat	12
1.2 Overordnet om metode	12
1.3 Rapportens oppbygging	13
2 Bakgrunn	14
2.1 Steigen kommunes eierskap til Nord-Salten Kraft Holding AS	14
2.2 Eierstyringen av selskapet	15
2.3 Selskapets investeringsbehov fremover	18
2.4 Steigen kommunes avkastning på eierskapet i NSK	19
3 Betydning av eierskapet for strømforsyningen i Steigen	24
3.1 Oversikt over strømmettet i Steigen-området	24
3.2 Omfattende regulering skal sørge for strøm til nytt forbruk og ivareta forsyningssikkerhet og naturhensyn	25
3.3 Vurdering av virkninger for kraftforsyning av eierskap og et eventuelt salg	30
4 Andre kommuners erfaringer	31
4.1 Gildeskål kommunes salg av Sjøfossen Energi AS til SKS i 2013	31
4.2 Bø kommunes salg av Vesterålskraft AS i 2021	34
4.3 Hjartdal kommunes salg av Hjartdal Elverk AS i 2019	37
5 Annen samfunnsmessig betydning av eierskapet	40
5.1 Arbeidsplasser og lønn til ansatte	40
5.2 Vare- og tjenestekjøp	42
5.3 Aksjeutbytte som eierkommune	42
5.4 Skatter og avgifter	42
5.5 Aksjeutbytte til andre private eiere	43
5.6 Konesjonskraft	43
5.7 Sponsing	43
5.8 Andre hensyn, utenom samfunnsregnskapet.	43
Referanser	45
Figurer	
Figur S.1	Nord-Salten Krafts samfunnsregnskap for Steigen kommune. Årlig gjennomsnitt for 2019–2024 i 2024-kroner.
Figur 2.1	Eierandeler i Nord-Salten Kraft Holding AS.....
Figur 2.2	Egenkapitalandel blant små nettselskaper. Gjennomsnittlig andel i perioden 2020–2024. Kystnett AS uthevet i grønt.
Figur 2.3	Utbytte fra NSK til Steigen kommune, i kroner
Figur 2.4	Utbytte i prosent av årsresultat etter skatt i konsolidert konsernregnskap
Figur 2.5	Historisk konsernverdi (venstre) og pris per aksje (høyre) fra Themas verdsettelse
Figur 3.1	Strømnett i Steigen-området, med transmisjonsnett på 420 kV (rød), regionalnett på 66 kV (brun) og distribusjonsnett på 22 kV (svart)

Figur 5.1	Nord-Salten Krafts samfunnsregnskap for Steigen kommune, årlig gjennomsnitt for 2019–2024 i 2024-kroner.	40
Figur 5.2	Kystnetts administrasjonsbygg ved Bogen i Steigen kommune	41
Tabeller		
Tabell S.1	Avkastning på Steigen kommunes aksjer i NSK, nominelle verdier	7
Tabell 2.1	Driftsinntekter og årsresultat for 2024 for NSK og datterselskaper.....	15
Tabell 2.2	Utbytte til aksjonærene i NSK	20
Tabell 2.3	Avkastning på Steigen kommunes aksjer i NSK.....	22
Tabell 4.1	Gildeskål kommunes avkastning på finanskapital	34
Tekstbokser		
Tekstboks 3.1	Hvordan kostnader kan dekkes gjennom nettleien	27

Sammendrag og konklusjoner

Steigen kommune eier en betydelig del av Nord-Salten Kraft. Verdien av selskapet har økt de siste årene, men utbyttet er lavt. Store investeringer i årene framover tilsier at utbyttelnivået vil være beskjedent også framover. Andre kommuner i lignende situasjon har positive erfaringer fra salg av nett- og/eller kraftselskap, som gjennom plassering i fond har gitt løpende inntekter til blant annet drift av kommunale tjenester. Samtidig har vi en omfattende offentlig regulering som sørger for at nytt forbruk blir tilknyttet strømmettet og for at forsyningssikkerheten ivaretas. Vi har ikke funnet eksempler på at kommunen har brukt eierrollen til å påvirke utbygging eller drift av strømmett eller kraftproduksjon. Salg av kommunens eierandel bør vurderes nærmere, dersom inntektene fra et salg kan gi stor betydning for tjenester i kommunen.

Steigen kommune eier 22 pst. av aksjene i Nord-Salten Kraft Holding AS (NSK). De øvrige hovedeierne er Hamarøy kommune (36 pst.), Salten Kraftsamband AS (20 pst.) og Sørfold kommune (5 pst.), mens resterende aksjer (17 pst.) eies av næringsaktører og privatpersoner. De tre kommunene har samlet et bestemmende eierskap i NSK. NSK er et holdingselskap som eier 100 pst. av kraftproduksjonsselskapet Nord-Salten Kraft AS, nettselskapet Kystnett AS og eiendomsselskapet NSK Eiendom AS.

Denne rapporten er utarbeidet som beslutningsstøtte for å vurdere om kommunen bør beholde eierskapet eller utrede et eventuelt salg. Analysen bygger på intervjuer, dokumentgjennomgang, regnskapstall og tilgjengelige verdivurderinger, og belyser både økonomiske, samfunnsmessige og styringsmessige sider ved Steigen kommunes eierskap i NSK.

Eierskapet har gitt avkastning hovedsakelig gjennom høyere verdi på aksjene

Steigen kommunes eierskap til NSK har hovedsakelig gitt avkastning gjennom høyere verdi av aksjene. Dette er en avkastning som ikke er realisert, altså som ikke har gitt inntekter som kommunen kan bruke. Avkastningen i form av utbytte har vært lav og fallende relativt til verdien av aksjene, slik den er vurdert gjennom verdivurderinger og transaksjoner. Tabell S.1 viser resultatet av en enkel beregning av samlet avkastning fra eierskapet. Tallene er ikke inflasjonsjustert. Øvrig samfunnsverdi drøftes senere i sammendraget.

Tabell S.1 Avkastning på Steigen kommunes aksjer i NSK, nominelle verdier

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Verdi på aksjen								
Anslått pris per aksje (kr.)	202	198	197	222	247	341	340	340
Prisstigning (YOY)	.	-2 %	-1 %	13 %	11 %	38 %	-2 %	-1 %
Verdsettelse av Steigens aksjer (mill. kr)	172	169	168	189	210	290	289	289
Verdi av utbytte								
Steigens andel av utbytte (mill. kr)	5,3	3,3	2,2	4,4	2,8	2,3	3,2	2,2
Utbytte i pst. av verdsettelse	3,1 %	2,0 %	1,3 %	2,3 %	1,3 %	0,8 %	1,1 %	0,8 %
Totalavkastning (årlig)	.	-0,1 %	0,8 %	15,3 %	12,7 %	39,2 %	0,8 %	0,8 %

Totalavkastningen er beregnet som verdiendring pluss utbytte delt på verdi året før.

Kilde: Vista Analyse. Anslått pris per aksje er basert på verdivurderinger fra Thema Consulting og transaksjonstall fra Steigen kommune og NSK. Øvrige tall er hentet fra proff.no.

Historisk prisstigning i aksjen gir ikke nødvendigvis grunnlag for å forvente tilsvarende utvikling fremover. Eksisterende verdivurderinger er framoverskuende og basert på anslåtte framtidige kontantstrømmer, der strømprisforventninger allerede inngår. Investorer vil kunne ha egne prisforventninger. I tillegg er aksjens omsettbarehet begrenset av aksjonæraftalene og eierstrukturen i selskapet. En potensiell kjøper vil ikke uten videre kunne oppnå bestemmende kontroll, og det gjelder forkjøpsrett og samtykkekrav ved eierskifter. Disse forholdene kan påvirke aksjens strategiske verdi og påvirke betalingsviljen i markedet. Videre vurderinger av aksjens verdi og omsettelighet ligger utenfor mandatet for denne utredningen og forutsetter egne, selvstendige analyser.

Eierkommunene vurderer den samfunnsmessige verdien av eierskapet ulikt. I Steigen oppleves den samlede nytten av eierskapet i mindre grad å forsvare et relativt lavt og fallende utbytte over tid, sammenlignet med alternative plasseringer av kapitalen. I Hamarøy legges det større vekt på langsiktig lokalt eierskap, kontroll over kritisk infrastruktur og selskapets rolle i regional utvikling, selv om det også anerkjennes at nivået på utbyttet har vært lavt.

Eierstyringen er lite institusjonalisert og samordnet, og Eiermøtene fungerer ikke etter intensjonen

Steigen kommune har inngått to aksjonæraftaler om eierskapet til NSK: en aksjonæraftale mellom eierkommunene og en egen aksjonæraftale mellom eierkommunene og SKS. Aksjonæraftalene regulerer eiersamarbeidet formelt.

Selv om kommunenes aksjonæraftale legger opp til samordning mellom eierkommunene i forkant av generalforsamlingen, opplever de vi har snakket med at denne samordningen i liten grad har funnet sted i praksis. Flere beskriver at det over tid har vært få eller ingen faste Eiermøter, og at den strategiske dialogen mellom eierkommunene i stor grad har vært fraværende. Eiermøtene

som faktisk har vært gjennomført beskrives av flere som krevende, særlig rundt uenighet om utbyttenivået. Enkelte opplevde at diskusjonene rundt disse temaene ble betente.

Det er også manglende samsvar mellom formålet med eierskapet slik det er beskrevet i aksjonæraftalen, og slik det beskrives i enkeltkommunenes Eiermeldinger. Flere intervjuobjekter gir uttrykk for at aksjonæraftalen alene ikke er tilstrekkelig for å utøve et aktivt og samordnet eierskap.

Intervjuene viser også at Eierstyringen i praksis i stor grad er personavhengig. Eierskapet utøves i praksis hovedsakelig av ordførerne i Eierkommunene, med forankring i formannskap og kommunestyret. Flere peker på at det ikke finnes en tydelig praksis eller «håndbok» for hvordan rollen som Eierrepresentant skal utøves, og at Eierskapsmeldingene enten er lite konkrete eller i begrenset grad brukes aktivt. Det er ingen faste rutiner for opplæring eller overgang ved politiske skifter.

Omfattende regulering skal sørge for strøm til nytt forbruk og ivareta forsyningssikkerhet og naturhensyn

Forsyningssikkerhet og mulighet til å tilknytte nytt forbruk produksjon er viktig for befolkning og næringsliv i Steigen kommune. Tidligere har området hatt en sårbar tilknytning til transmisjonsnett, med bare én linje. Nå har området fått økt forsyningssikkerhet, men strømforsyning både er og oppleves fortsatt som kritisk infrastruktur.

Historisk har mange nett- og kraftselskaper i Norge vokst fram som følge av lokale og regionale initiativ. Slik er det også med NSK, som begynte som Nord-Salten Kraftlag i 1946.

I dag har vi et godt utbygd kraftnett som gjør at strøm flyter mellom ulike deler av landet, og til og fra landene rundt oss. Strøm kan kjøpes i markedet, og det kan i praksis være kraftverk som befinner seg et helt annet sted enn forbrukeren som må trå til å for å dekke nytt forbruk. Samtidig har vi en omfattende regulering av strømforsyningen, som blant annet sørger for at nytt forbruk blir tilknyttet strømmettet og for at forsyningssikkerhet og naturhensyn ivaretas:

- Nettselskapene har plikt til å levere strøm, tilknytte nytt forbruk og om nødvendig investere i nye nettanlegg, uavhengig av hvem som eier selskapet. Nettselskapene har også plikt til å tilknytte nye kraftverk og legge til rette for økt produksjon, og investere ved behov, men muligheten for fritak er her videre.
- Nettselskap skal opptre ikke-diskriminerende. Vårt inntrykk er at nettselskapene praktiserer dette gjennom kjøp ut fra hvem som ber om tilknytning først, men med krav om prosjekters modenhet. Uenighet om tilknytning til nettet kan bringes inn til myndighetene.
- Gjennom den økonomiske reguleringen får nettselskapene økonomiske insentiver til å investere i strømmett. Selskapene får dekket sine kostnader gjennom nettleien, til dels på bakgrunn av en kostnadsnorm, og får en regulert avkastning på investert kapital.
- Kommuner og andre berørte skal involveres i planleggingen av tiltak i distribusjonsnett og i myndighetenes konsesjonsbehandling av tiltak i regionalnett, og i den mer langsiktige nettplanleggingen.
- Strømforsyningen skal være av en viss kvalitet og avbrudd skal håndteres uten ugrunnet opphold, og det finnes et omfattende regelverk for håndtering av energiknapphet, krise og krig.

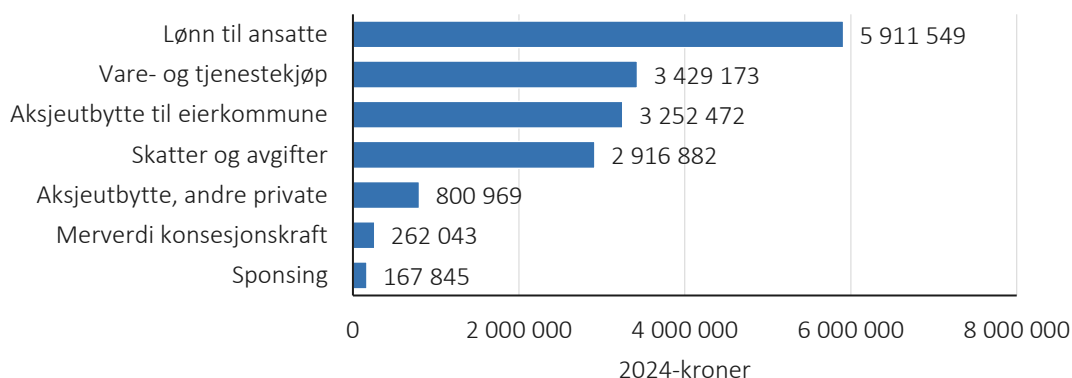
Vi har gjennom intervjuene ikke funnet eksempler på at kommunen gjennom sin rolle som eier har påvirket beslutninger som tas av NSK om strømforsyningen i Steigen. Vi har heller ikke funnet eksempler på at kommunen mer uformelt har påvirket slike prosesser, i praksis gjennom sin rolle som eier. Strømforsyning er sterkt regulert i Norge, og vår vurdering er at Steigen kommunes eierskap i NSK ikke har betydning for strømforsyningen til Steigen.

De fleste andre samfunnsbidragene vil bestå også ved et salg

Vår gjennomgang av NSKs lokalsamfunnsregnskap viser at hoveddelen av de beregnede bidragene til Steigen kommune sannsynligvis i liten grad er avhengige av kommunalt eierskap.

Figur S.2 viser hvordan bidragene fordeler seg over ulike deler av samfunnet i Steigen kommune, som et årlig gjennomsnitt fra 2019 til 2024, ifølge samfunnsregnskapet til NSK. Vi har justert tallene til 2024-kroner. Summen av bidragene er 16,7 mill. 2024-kroner i gjennomsnitt.

Figur S.1 Nord-Salten Krafts samfunnsregnskap for Steigen kommune.
Årlig gjennomsnitt for 2019–2024 i 2024-kroner.

Kilde: Vista Analyse, basert på tall fra Nord-Salten Kraft AS

Arbeidsplassene i Steigen kommune er i hovedsak knyttet til drift, vedlikehold og beredskap i strømmettet, og de fleste krever lokal tilstedeværelse. Selv om enkelte administrative og tekniske funksjoner i prinsippet kan være mobile, vurderes det som lite sannsynlig at et eierskifte vil føre til et vesentlig tap av arbeidsplasser. Erfaringer fra andre kommuner som har solgt viser at lokale, driftsnære arbeidsplasser er i stor grad videreført. Administrative funksjoner er delvis sentralisert.

Aksjeutbyttet til Steigen kommune er den eneste posten i samfunnsregnskapet som med sikkerhet faller bort ved et salg, men denne inntektsstrømmen kan i prinsippet erstattes gjennom alternativ plassering av salgsinntektene.

Vi drøfter øvrige bidrag i rapportens hoveddel.

Erfaringene fra andre kommuner som har solgt er positive

Erfaringene fra Gildeskål, Bø og Hjartdal kommune viser et tydelig mønster i hvorfor kommuner velger å selge kraft- og nettselskaper, og hvilke virkninger slike salg har hatt. Felles for alle tre er at beslutningen i hovedsak springer ut av en vurdering av eierrollen som kommune, ikke av misnøye med selskapene. Kommunene ønsket å unngå en situasjon der behovet for utbytter gikk på

bekostning av utviklingen av nettet eller selskapets soliditet. De opplevde at de ikke lenger hadde økonomiske eller organisatoriske forutsetninger for å bidra til selskapets videre utvikling. Dette gjaldt særlig på nettsiden, der økte investeringsbehov, regulatoriske endringer (som krav om funksjonelt skille) og manglende stordriftsfordeler i nettdriften gjorde det krevende å være kommunale eiere.

Konsekvensene av salgene har i hovedsak vært økonomiske. Utbyttet forsvant, men nivåene var lave i utgangspunktet. Derimot fikk kommunene økt økonomisk handlefrihet gjennom salgsinntektene. Alle tre har plassert deler av midlene i investeringsfond, og den regelmessige avkastningen trekkes frem som en av de viktigste positive effektene av salget. De to kommunene som har størst andel plassert i fond har investert i både aksjer og rentepapirer. Den tredje kommunen, som har en noe lavere andel i investeringsfondet, har pengene på bankkonto. Felles for kommunene er at midlene som ikke ble plassert i investeringsfond for det meste er, eller står i fare for å bli, oppbrukt.

Når det gjelder drift, arbeidsplasser og kvaliteten på tjenester, rapporterer ingen av kommunene om vesentlige negative effekter. Ingen rapporterer om negative konsekvenser for lokalt næringsliv.

Samarbeidet med nettselskapene fungerer fortsatt, men oppleves som mer formalisert og mindre nært enn før. Kommunene beskriver at man ikke lenger kan "gå over gata" for en rask avklaring, og henvendelser må i større grad gå via driftssentraler og etablerte prosedyrer. Samtidig peker kommunene på at dette i stor grad er en konsekvens av bransjestruktur og regulering, og at mulighetsrommet for kommunal påvirkning hadde vært begrenset uansett eierskap.

Erfaringene samlet sett i ettertid av salget er gjennomgående positive.

Konklusjoner

Vårt inntrykk er at løpende inntekter har stor betydning for kommunale tjenester i Steigen kommune. Selv om eierskapet til NSK ser ut til å ha gitt en viss avkastning, er avkastningen hovedsakelig kommet gjennom verdistigning. Ettersom selskapet forventer et høyt investeringsnivå framover, tilsier dette at utbyttet vil fortsette å være lavt i mange år. Eventuelle inntekter som kommunen kan bruke vil derfor komme først gjennom et salg, eller dersom investeringene gir avkastning som muliggjør et betydelig høyere utbyttensnivå på lang sikt.

Andre kommuner har vært i lignende situasjon som Steigen, og har gode erfaringer fra salg av sitt kraft- og/eller nettselskap. Midlene fra salg har hovedsakelig blitt plassert i fond, som har gitt en løpende avkastning som har blitt brukt til å styrke kommuneøkonomien. Flere har også fremhevet at det kan være andre aktører som er bedre egnet enn en kommune som eier av et nett- eller kraftselskap med store investeringsbehov.

Vi kan ikke se at salg av nettselskapet vil ha betydning for strømforsyningen til Steigen kommune. Det er en omfattende regulering av strømforsyningen i Norge. Blant annet vil Kystnett ha plikt til å tilknytte nytt forbruk, og om nødvendig investere. Det er også strenge krav til håndtering av avbrudd, og til beredskap. Vi har ikke inntrykk av at Steigen kommunes rolle som eier har vært viktig for strømforsyningen til Steigen i nyere tid. Samtidig gir regelverket betydelige muligheter for kommunen, næringslivet og andre aktører til å påvirke nettutviklingen i området.

Veien fram til et salg av Steigen kommunes eierandel i NSK går ikke rett fram. Aksjonæravtaler begrenser mulighetene for et salg. Det vil være behov for god dialog med de andre eierne og med selskapet. Vi tror det er viktig å ta utgangspunkt i det vi oppfatter som fundamentale behov både for kommunen(e) og selskapet, for henholdsvis løpende inntekter til drift av kommunale tjenester og kapital til investeringer hovedsakelig i strømnnett. En større grad av felles forståelse for hverandres utfordringer kan legge til rette for en god salgsprosess, men vil også være verdifullt for den videre eierstyringen dersom man ender med å ikke selge.

Vi har følgende anbefalinger til det videre arbeidet med Steigen kommunes eierskap til NSK og tilknyttede problemstillinger:

- Salg av Steigen kommunes eierandel i NSK bør vurderes nærmere, dersom de løpende inntektene et salg kan gi gjennom plassering i et fond vil ha stor betydning for kommunale tjenester til innbyggere og næringsliv i kommunen.
- I arbeidet med å vurdere et salg av kommunens eierandel i NSK bør Steigen bygge på erfaringer fra andre kommuner som har vært i en lignende situasjon, for eksempel gjennom en referansegruppe med deltakere fra slike kommuner.
- Dialogen mellom Steigen kommune, de andre store eierne og selskapet bør styrkes, med vekt på felles forståelse for hverandres utfordringer, både med tanke på et ev. salg og den videre eierstyringen ved fortsatt stort kommunalt eierskap.
- Kommunen, næringslivet i Steigen og andre relevante aktører bør være seg bevisst de mulighetene som regelverket gir for å påvirke nettutviklingen, særlig den langsiktige nettutviklingen og særlig dersom man går videre i vurderingen av et salg av eierandelen i NSK.

1 Innledning

På oppdrag fra Steigen kommune har Vista Analyse kartlagt og vurdert samfunnsmessige forhold rundt eierskapet til Nord-Salten Kraft Holding AS (NSK), og konsekvenser av et mulig salg.

1.1 Mandat

Vi har følgende mandat i dette oppdraget:

Steigen kommune har behov for oversikt over samfunnsmessige forhold rundt eierskapet til Nord-Salten Kraft Holding AS, og konsekvenser av et mulig salg. Oppdraget er å lage et oversiktsnotat som kan være grunnlag for en politisk beslutning om hvorvidt kommunen skal igangsette en prosess for å selge aksjene. Notatet skal gi kommunestyret en bred forståelse av fordeler og ulemper ved at Steigen kommune er eier i det lokale kraftproduksjons- og nettselskapet.

Det inngår ikke i vårt oppdrag å gjøre en egen verdivurdering av NSK.

1.2 Overordnet om metode

Analysen bygger på intervjuer, dokumentgjennomgang, regnskapstall og tilgjengelige verdivurderinger, og belyser både økonomiske, samfunnsmessige og styringsmessige sider ved Steigen kommunes eierskap i NSK.

Vi har intervjuet 15 personer:

- Aase Refsnes, **ordfører (SV) i Steigen kommune**.
- Asle Schrøder, **tidligere ordfører (SP) i Steigen kommune**. Satt som ordfører i perioden 2007–2019.
- Tordis Sofie Langseth, **fagleder i Steigen kommune**. Kommunedirektør i Steigen kommune fram til høsten 2023.
- Andreas Sletten, **Steigen kommune**. Var konstituert kommunedirektør i Steigen kommune fra høsten 2023 til 2025.
- Marianne Hansen, **saksbehandler i Steigen kommune**. Steigen kommunes saksbehandler vedr. NSK siden 2020.
- Evy Røymo, **representant i formannskapet (AP) i Steigen kommune**. Tidligere styremedlem og nestleder for styret i NSK.
- Sten-Rune Brekke, **styreleder i NSK**. Til daglig finansdirektør i SKS.
- Helge Albertsen, **administrerende direktør i NSK**. Har vært i stillingen siden oktober 2024.
- Tone Jespersen, **viseadministrerende direktør i NSK**.
- Åsmund Skjerve Revhaug, **prosjektleder i Salten friluftsråd**.
- Torben Marstrand, **styreleder i Steigen næringsforum**. Daglig leder i Folla Alger AS. Har tidligere vært kommunedirektør i Steigen kommune.
- Britt Kristoffersen Løksa, **ordfører (SP) i Hamarøy kommune**.

- Geir Mikkelsen, kommunedirektør i [Gildeskål kommune](#). Mikkelsen var rådmann da Gildeskål kommune valgte å selge eierskapet i Sjøfossen Energi AS i 2013.
- Sture Pedersen, ordfører (H) i [Bø kommune](#). Sentral i prosessen rundt salget av Vesterålskraft AS i 2021. Han satt også i styret i selskapet som ble solgt, i kraft å være ordfører i en eierkommune.
- Bengt Halvard Odden, ordfører (AP) i [Hjartdal kommune](#). Odden var ordfører da Hjartdal kommune solgte Hjartdal Elverk AS i 2019, og var tett involvert i salgsprosessen.

1.3 Rapportens oppbygging

I kapittel 2 beskriver vi Steigen kommunes eierskap i NSK, eierstyringen, selskapets investeringsbehov og Steigen kommunes økonomiske avkastning på eierskapet.

I kapittel 3 drøfter vi betydningen av eierskapet for strømforsyningen i Steigen kommune i lys av reguleringen av nettselskaper i Norge og deres økonomiske investeringsinsentiver.

I kapittel 4 beskriver vi erfaringer fra kommuner som har solgt sine kraft- og/eller strømselskap, herunder økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser av salgene.

I kapittel 5 drøfter vi øvrig samfunnsmessig betydning av eierskapet utover økonomisk avkastning og forsyningssikkerhet. Herunder inngår blant annet betydning for arbeidsplasser, næringsliv og skatter og avgifter.

2 Bakgrunn

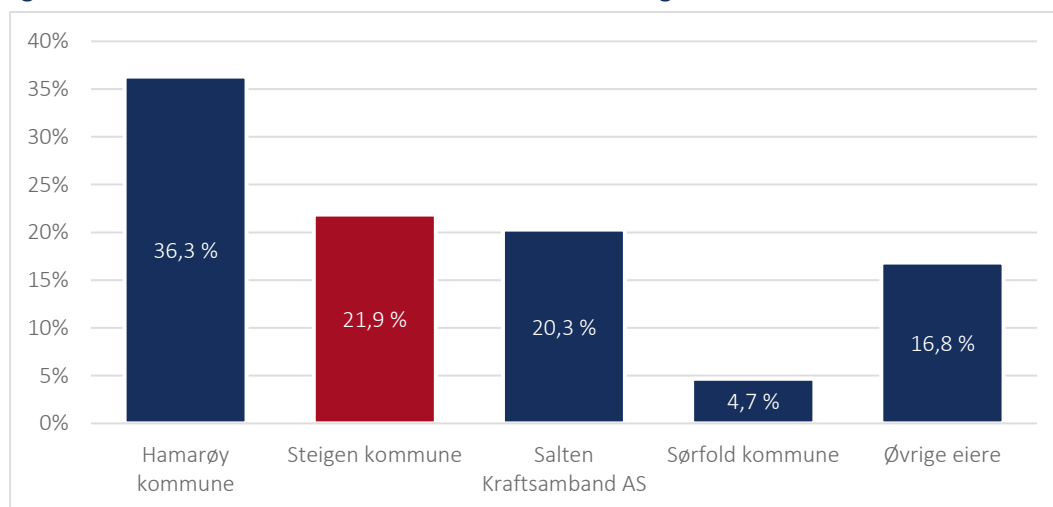
Dette kapittelet gir en beskrivelse av Steigen kommunes eierskap i NSK. Kapittelet bygger på intervjuer, gjennomgang av aksjonæravtaler, årsrapporter, regnskapstall og tilgjengelige verdivurderinger. Fremstillingen danner både et faktagrunnlag for de videre vurderingene i rapporten og en selvstendig analyse av hvordan eierskapet fungerer i praksis.

Delkapittel 2.1 beskriver Steigen kommunes eierandel i NSK, selskapets eierstruktur og konsernorganisering. I delkapittel 2.2 analyseres eierstyringen, både i form av hvordan den er ment å fungere og hvordan den fungerer i praksis. Delkapittel 2.3 beskriver selskapets investeringsbehov fremover på et overordnet nivå, mens delkapittel 2.4 analyserer Steigen kommunes historiske avkastning på aksjene, herunder utbytte, verdistigning og samlet avkastning.

2.1 Steigen kommunes eierskap til Nord-Salten Kraft Holding AS

Steigen kommune eier 22 pst. av NSK. De to andre store eierne er Hamarøy kommune med 36 pst. og Salten Kraftsamband AS (SKS) med 20 pst. Sørfold kommune har en noe mindre eierandel på 5 pst. Øvrige eiere har til sammen 17 pst. av aksjene, og omfatter næringsaktører og et stort antall privatpersoner. Ingen av de øvrige eierne eier mer enn 1 pst. hver. Figur 2.1 gir en oversikt over eierne, med eierandel oppgitt med én desimal.

Figur 2.1 Eierandeler i Nord-Salten Kraft Holding AS

Kilde: Proff.no

Under holdingselskapet NSK ligger kraftproduksjonen i Nord-Salten Kraft AS og nettvirksomheten i Kystnett AS. Disse selskapene er heleide av NSK. Daglig leder er den samme i alle selskapene og styrene er like (gjennomgående styre). I tillegg eier NSK 100 % av eiendomsselskapet Nsk Eiendom AS, men denne virksomheten er mye mindre omfattende enn kraftproduksjon og nettvirksomhet.

Tabell 2.1 inneholder driftsinntekter og årsresultat for NSK og datterselskapene, for 2024.

Tabell 2.1 Driftsinntekter og årsresultat for 2024 for NSK og datterselskaper

Selskap	Driftsinntekter 2024 (1 000 kr)	Årsresultat 2024 (1 000 kr)
Nord-Salten Kraft Holding AS	11 851	10 231
Nord-Salten Kraft AS	110 630	10 792
Kystnett AS	138 795	15 728
NSK Eiendom AS	527	195

Kilde: Proff.no

Holdingselskapet har små driftsinntekter fordi det er et holdingselskap, men har betydelige finansinntekter gjennom utbytte fra datterselskapene. Konsolidert konsernregnskap ga et årsresultat på 11,5 mill. kroner i 2024.

2.2 Eierstyringen av selskapet

Dette delkapittelet beskriver hvordan eierskapet til NSK er organisert og utøvd i praksis. Først redegjør vi for de formelle rammene for eierstyringen slik de følger av aksjonæravtalene (seksjon 2.2.1). Deretter drøfter vi hvordan eiermøtene har fungert i praksis (seksjon 2.2.2), før vi drøfter graden av samordning og institusjonalisering i eierskapet (seksjon 2.2.3). Avslutningsvis beskriver vi hvordan ulike vurderinger av samfunnsverdi og utbytte bidrar til ulike syn på eierskapet blant eierkommunene (seksjon 2.2.4).

2.2.1 Aksjonæravtalene regulerer eiersamarbeidet formelt

Steigen kommune har inngått to aksjonæravtaler om eierskapet til NSK: en aksjonæravtale mellom eierkommunene og en egen aksjonæravtale mellom eierkommunene og SKS. Begge avtalene ble inngått i 2009 i forbindelse med omdanning av det daværende andelslaget til et aksjeselskap, og begge avtaler ble oppdatert i 2019 ved omorganiseringen til den nåværende konsernstrukturen som følge av kravet om et selskapsmessig skille mellom nettvirksomhet og annen virksomhet.

Aksjonæravtalen mellom eierkommunene fastslår blant annet formålet med kommunenes felles eierskap, regler for at kommunene samlet skal ha bestemmende flertall, medsalgsrett ved eierskifte, samt bestemmelser om samordning av stemmegivning i generalforsamlingen i saker av særlig betydning for eierskapet.

Aksjonæravtalen mellom SKS og eierkommunene regulerer de grunnleggende eier- og styringsforholdene mellom partene. Avtalen slår fast at kommunene samlet skal ha et bestemmende eierskap, samtidig som SKS er minoritetseier med rettigheter knyttet til styredeltakelse, stemmegivning og beskyttelse av sin eierposisjon. Avtalen inneholder bestemmelser om forkjøpsrett og begrensninger på aksjeoverdragelser, herunder krav om samtykke ved visse transaksjoner, samt regler som skal hindre eierskifter som svekker kommunenes kontroll over selskapet.

Styret i NSK velges formelt av generalforsamlingen. Ordfører, eventuelt varaordfører, møter som kommunens representant i generalforsamlingen. I praksis skjer forberedelsen av styrevalget gjennom valgkomiteen, der eierkommunene og SKS er representert. Valgkomiteen innstiller forslag til styremedlemmer og styreleder, og hver kommune har i henhold til aksjonæravtalen rett til å peke ut et styremedlem. Dette gjøres også i praksis, ifølge intervjuer vi har holdt.

2.2.2 Eiermøtene har ikke fungert etter hensikten

Ifølge aksjonæravtalen mellom eierkommunene skal eierkommunene opptre samordnet i generalforsamlingen i NSK gjennom et eget eiermøte/samordningsmøte, bestående av ordfører og opposisjonsleder i hver kommune. I saker av særlig betydning for eierskapet – herunder vedtektsendringer, større transaksjoner, lokalisering av administrasjon, ekstraordinært utbytte, styrevalg og salg av aksjer – er kommunene forpliktet til å stemme i tråd med anbefaling fra eiermøtet, forutsatt at minst tre firedeler av stemmene i eiermøtet støtter anbefalingen.

Aksjonæravtalen mellom kommunene og SKS inneholder også bestemmelser om at partene skal avklare stemmegivningen i forkant av generalforsamlingen for å sikre at aksjonæravtalen etterleveres, men etablerer ikke et formalisert eiermøte eller samordningsorgan tilsvarende det som er fastsatt i aksjonæravtalen mellom eierkommunene.

Selv om kommunenes aksjonæravtale legger opp til samordning mellom eierkommunene i forkant av generalforsamlingen, opplever de vi har snakket med at denne samordningen i liten grad har funnet sted i praksis. Flere beskriver at det over tid har vært få eller ingen faste eiermøter, og at den strategiske dialogen mellom eierkommunene i stor grad har vært fraværende.

Eiermøtene som faktisk har vært gjennomført beskrives av flere som krevende, særlig rundt uenighet om utbyttensnivået. Enkelte opplevde at diskusjonene rundt disse temaene ble betente.

Selskapet har deltatt i eiermøtene som er blitt gjennomført. Dette beskrives som nyttig av flere vi har snakket med fordi man får anledning til en grundigere gjennomgang av regnskap og forretningsmessige forhold enn det som gis under generalforsamlingen. Man får også anledning til å gjennomgå selskapets samfunnsregnskap.

Flere peker på at ansvaret for å ta initiativ til eiermøter har vært uklart. Noen oppfatter at det er eiernes ansvar å organisere slike møter av hensyn til øvrige aksjonærer, mens andre har hatt en forventning om at NSK i større grad skulle bidra til å etablere møteplasser. Denne uklarheten har bidratt til at eiermøter ikke har blitt gjennomført.

Det er også uklarheter om selve begrepet eiermøter. Noen mener at eiermøter som begrep bør brukes der det gjelder alle eiere og hvor selskapet kaller inn, og at dette er noe annet enn aksjonæravtaleregulerte møter mellom eierkommunene. Noe av det uavklarte ansvaret når det gjelder initiativ og organisering av eiermøter kan skyldes ulik forståelse av begrepet.

Enkelte intervjuobjekter gir uttrykk for at selskapet i praksis oppleves som «administrasjonsstyrt», som henger sammen med mangelen på konstruktiv strategisk dialog mellom eierkommunene. Samtidig beskrives samspillet mellom styret og administrasjonen som profesjonelt og velfungerende, og det er ikke grunnlag for å konkludere med at administrasjonen overstyrer styret eller eierne. Flere peker imidlertid på at informasjonen fra administrasjonen tillegges stor vekt i eierdialogen. I situasjoner med uenighet, særlig knyttet til utbytte og selskapets økonomiske handlingsrom, beskrives det at administrasjonens vurderinger i stor grad blir lagt til grunn. Enkelte opplever at det forventes at eierne «tar informasjonen fra selskapets administrasjon for gitt», og at argumenter om behov for et langsiktig perspektiv brukes for å holde utbyttensnivået nede – uten at eierne har fått en omforent forståelse av det konkrete langsiktige behovet. Dette bidrar til en opplevelse av at styret og administrasjonen har betydelig innflytelse på rammene for eierdiskusjonene.

2.2.3 Eierstyringen er lite institusjonalisert og lite samordnet

Det er et manglende samsvar mellom formålet med eierskapet slik det er beskrevet i aksjonæravtalen, og slik det beskrives i enkeltkommunenes Eiermeldinger. Flere intervjuobjekter gir uttrykk for at aksjonæravtalen alene ikke er tilstrekkelig for å utøve et aktivt og samordnet eierskap.

Aksjonæravtalen mellom eierkommunene fastsetter at formålet med kommunenes eierskap i NSK er tredelt:

1. NSK skal utvikles til en ledende aktør i kraftsektoren i Nord-Salten og regionen.
2. Eierkommunene skal sikres et stabilt og forutsigbart utbytte på investert kapital.
3. Eierskapet skal bidra til å opprettholde NSK som lokal arbeidsgiver og støtte lokal næringsutvikling og sysselsetting innenfor rammene av selskapets vedtekter og gjeldende lovgivning.

Eierkommunenes eierskapsmeldinger beskriver formål og strategi på ulike måter, og det finnes ingen felles eierskapsmelding eller -strategi ut over aksjonæravtalene:

- Steigen kommunes eierskapsmelding for 2024 beskriver målet for eierskapet som historisk begrunnet i å sikre kraftforsyning til Steigen kommune, men at i dag er eierskapet i stor grad finansielt begrunnet (Steigen kommune, 2024).
- Hamarøy kommunes eierskapsmelding for 2024 beskriver at deres eierstrategi er at kommunen skal «... utføre sitt eierskap på en slik måte at verdiene i selskapet fortsetter å vokse. Dette gjøres gjennom aktivt eierskap og bruk av negativt flertall knyttet til eierposisjon der det er nødvendig» (Hamarøy kommune, 2025).
- Sørfold kommunes eierskapsmelding for 2025-2027 beskriver at formålet med eierskapet er å forvalte kommunale verdier langsiktig og ansvarlig (Sørfold kommune, u.d.).

Intervjuene viser også at eierstyringen i praksis i stor grad er personavhengig. Eierskapet utøves i praksis hovedsakelig av ordførerne i eierkommunene, med forankring i formannskap og kommunestyret. Flere peker på at det ikke finnes en tydelig praksis eller «håndbok» for hvordan rollen som eierrepresentant skal utøves, og at eierskapsmeldingene enten er lite konkrete eller i begrenset grad brukes aktivt. Det er ingen faste rutiner for opplæring eller overgang ved politiske skifter.

2.2.4 Ulike vurderinger av samfunnsverdi bidrar til ulikt syn på eierskapet

Intervjuene viser at det finnes forventninger i eierkommunene vi har snakket med til at NSK skal spille en aktiv rolle i lokal og regional samfunnsutvikling, utover å levere økonomisk avkastning. I tillegg til arbeidsplasser og lokalt næringsliv pekes det blant annet på selskapets betydning for utvikling av kraftnett, tempo i konsesjonsprosesser og mulig videreutvikling av bredbånd.

De to eierkommunene som er intervjuet vurderer den samfunnsmessige gevinsten av eierskapet i NSK noe ulikt. Representanter for Steigen kommune gir uttrykk for at den samlede nytten av eierskapet ikke oppleves å veie opp for det lave utbyttet som er mottatt over tid. I denne vurderingen sammenlignes eierskapet implisitt med andre måter å disponere kapitalen på, som forventes å gi en større økonomisk avkastning til kommunebudsjettet og større samlet nytte for innbyggerne. I Hamarøy kommune deler man delvis denne vurderingen, i den forstand at også her pekes det på at utbyttelnivået har vært lavt. Samtidig legges det større vekt på verdien av å beholde et

langsiktig eierskap i et lokalt kraft- og nettselskap. Dette knyttes blant annet til hensynet til lokal kontroll over kritisk infrastruktur, lokale arbeidsplasser, beliggenhet av hovedkontoret og selskapets mulige rolle i utvikling i regionen over tid.

I intervjuene vises også en underliggende bekymring om et salg kan innebære at kommunene frasier seg en framtidig verdiskapingsmulighet ved økte kraftpriser og at man sier ifra seg kontroll over lokal infrastruktur (se kapittel 3 for vår vurdering av eierskapets betydning for strømforsyningen lokalt). Denne vurderingen omtales av enkelte som en usikkerhet rundt å selge «arvesølvet», og brukes som et argument for å utvise tilbakeholdenhet med salg før man har forsøkt å forbedre eierstyringen av selskapet.

2.3 Selskapets investeringsbehov fremover

Intervjuer med selskapets styreleder og administrasjon, samt gjennomgang av årsrapporten for 2024, viser at det er investeringsbehov fremover. Behovene er i hovedsak drevet av elektrifisering, aldrende infrastruktur og økte krav fra samfunn og nye næringsetableringer. Næringskunder betaler anleggsbidrag til selskapet for den delen av oppgraderingen som utløses av eget behov. Dersom oppgraderingen avdekker at nettet som helhet ikke er tilstrekkelig dimensjonert, må nettselskapet i NSK – Kystnett AS – finansiere den resterende delen.

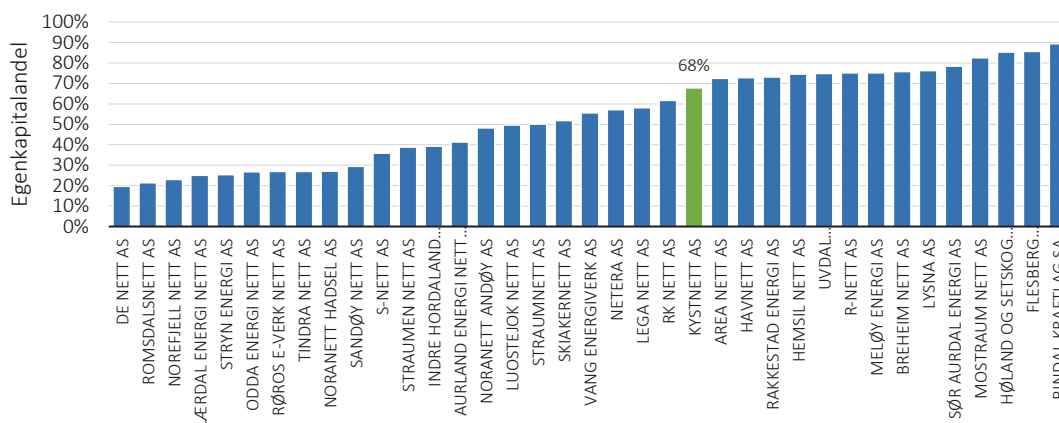
Selskapet oppgir et samlet investeringsbehov utenom det som dekkes av anleggsbidrag i størrelsesorden 500 mill. kroner de kommende årene: Flere av de største linjestrekkene skal oppgraderes. Disse prosjektene ligger ifølge selskapet i 100-millionersklassen. Selskapet har også to større kraftstasjoner bygget på 1960–70-tallet som nærmer seg tidspunktet for utskifting.

Administrasjonen opplyser at selskapene i NSK lånefinansierer en stor del av investeringene og har økt opplåningen de senere årene. De opplever ingen utfordringer med å få lån og peker på at investeringene er samfunnsnyttig infrastruktur og grønn energi, som normalt vurderes positivt av långivere. Både styreleder og administrasjon peker imidlertid også på at selskapet må styrke egenkapitalen for å kunne håndtere investeringene. Ifølge årsrapporten vil investeringsbehovet på lengre sikt kreve ytterligere lån, men kjente investeringer på mellomlang sikt allerede er dekket av eksisterende bankavtaler. Soliditet og finansieringsmuligheter anses ikke som en risiko, ifølge årsrapporten.

Ifølge tall fra RME gjengitt i Figur 2.2 har gjennomsnittlig egenkapitalandel blant små nettselskaper i Norge har vært på rundt 57 pst. over perioden 2020–2024, mens Kystnett AS i samme periode har hatt en relativt høy gjennomsnittlig egenkapitalandel på 68. pst.¹ Likevel har 14 av de i alt 37 små nettselskapene hatt en høyere egenkapitalandel enn dette i perioden. Vi har ikke gjort en sammenligning av egenkapitalandeler i vannkraftselskap eller i kraft- og nettkonsern. Egenkapitalandelen for konsernet samlet sett var i 2024 på 59 pst.

¹ Vi bruker et femårig gjennomsnitt for å glatte ut årlige fluktuasjoner. En høy egenkapitalandel innebærer økt finansiell tåleevne, men er ikke i seg selv et uttrykk for at selskapet har rom for høyere utbytte. Tallene for Kystnett kan ikke brukes direkte til å vurdere konsernets samlede utbyttekapasitet, men gir et bilde av soliditeten i den delen av virksomheten som står overfor de største investeringene.

Figur 2.2 Egenkapitalandel blant små nettselskaper. Gjennomsnittlig andel i perioden 2020–2024. Kystnett AS uthevet i grønt.

Kilde: Vista Analyse, basert på tall fra RME.

2.4 Steigen kommunes avkastning på eierskapet i NSK

Avkastning på aksjer består både av utbytter og verdistigning på aksjene. I dette delkapittelet beskriver vi først utviklingen i utbytter før vi gjennomgår verdivurderinger av selskapet. Til slutt beregner vi totalavkastningen på Steigen kommunes aksjer i selskapet.

Ifølge aksjonæravtalen mellom eierkommunene skal utbyttet fastsettes med hensyn til selskapets behov for et forsvarlig kapitalgrunnlag, men det er samtidig en forventning om at årlig utbytte normalt utgjør minst 70 pst. av årets resultat og minimum 10 mill. kroner. Dersom egenkapitalandelen faller under 40 pst., skal det ikke utbetales utbytte.

Det er uklareheter i hvordan utbyttereglene i aksjonæravtalen skal forstås og brukes i praksis, og dette fremkommer også i intervjuene. Spørsmål om beregningsgrunnlag, konserninterne overføringer, pensjonsoverføringer og betydningen av avskrivninger trekkes særlig frem som uklart i bestemmelsen av utbyttet. Det er for eksempel ikke helt avklart om det er summen av årsresultatene i datterselskapene som man ønsker skal ligge til grunn for utbytteandelen, eller om det er det konsoliderte konsernregnskapet.² Praksis til nå har vært at andelen beregnes mot konsernregnskapet. Det er også uavklart hvorvidt minimumsgrensen på 10 mill. kr. i utbytte (gitt tilstrekkelig egenkapitalandel i selskapet) skal inflasjonsjusteres eller ikke. Praksis har til nå vært at grensen ikke inflasjonsjusteres.

Tabell 2.2 viser nivået på samlet utbytte utbetalt av NSK per regnskapsår. Utbyttet har ligget over 10 mill. kroner alle år siden 2015.

² Et konsolidert konsernregnskap behandler alle selskapene i konsernet som én økonomisk enhet. Dette innebærer blant annet å fjerne interne transaksjoner mellom selskapene.

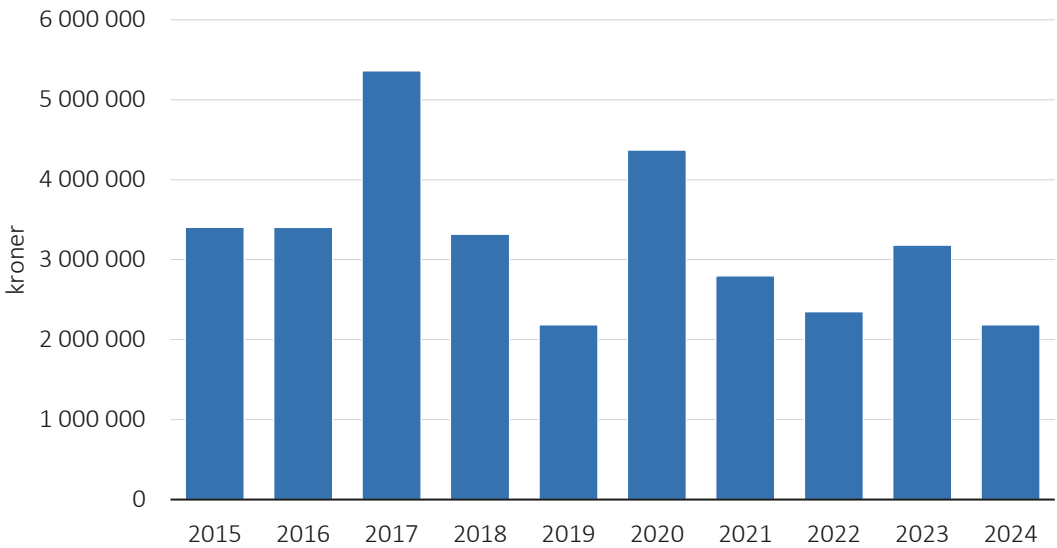
Tabell 2.2 Utbytte til aksjonærene i NSK

År	Utbytte (mill. kroner)
2015	15,57
2016	15,57
2017	24,52
2018	15,18
2019	10,00
2020	20,00
2021	12,80
2022	10,75
2023	14,55
2024	10,00

Kilde: Vista Analyse, basert på tall fra Gildeskål kommune (u.d., kap. 4.4)

Figur 2.3 viser Steigen kommunes inntekter gjennom utbytte fra NSK de siste ti årene. Utbytte-tallet er ikke inflasjonsjustert, så tallene viser nominell avkastning. Figuren indikerer en viss fall-ende trend.

Figur 2.3 Utbytte fra NSK til Steigen kommune, i kroner

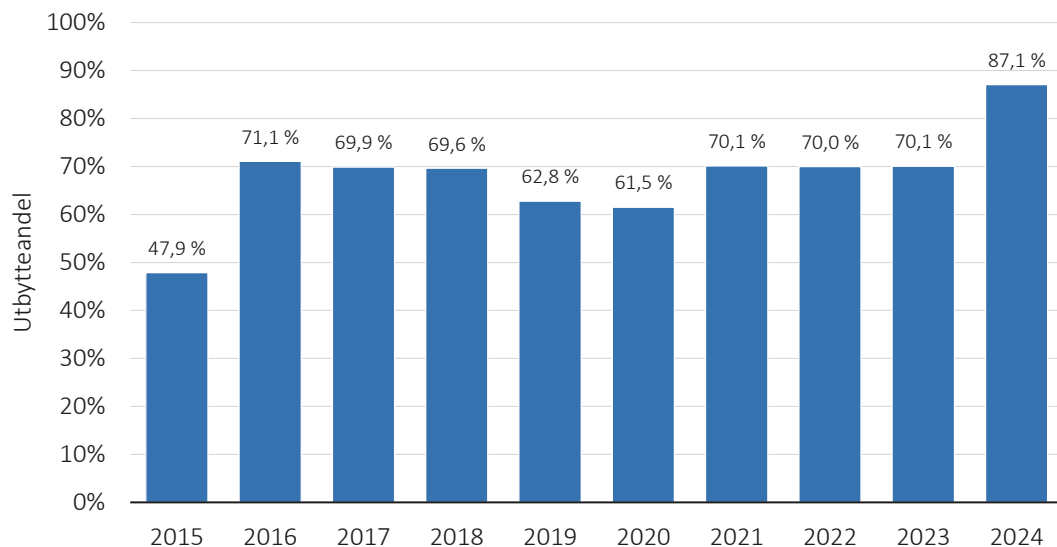

Tall før 2019 gjelder Nord-Salten Kraft AS. Deretter gjelder tallene for Nord-Salten Kraft Holding AS.

Kilde: NSKs årsrapporter

Figur 2.4 viser samlet utbytte i prosent av årsresultatet i det konsoliderte konsernregnskapet (utbytteandelen).³ De fleste årene har utbyttet ligget nær minimumskravet på 70 pst. i aksjonærav-talen mellom eierkommunene, men det har også vært unntak. I 2015, 2019 og 2020 var utbyttet godt under 70 pst. til tross for at egenkapitalprosenten (i konsernet) lå over 40 pst. alle årene i perioden. Summen av utbytter delt på summen av årsresultater i perioden 2015–2024 gir en gjennomsnittlig (vektet) utbytteandel i perioden på 66 pst.

³ Regnet mot holdingsselskapets resultat eller mot summen av datterselskapenes resultat ville gitt andre utbytteande-ler.

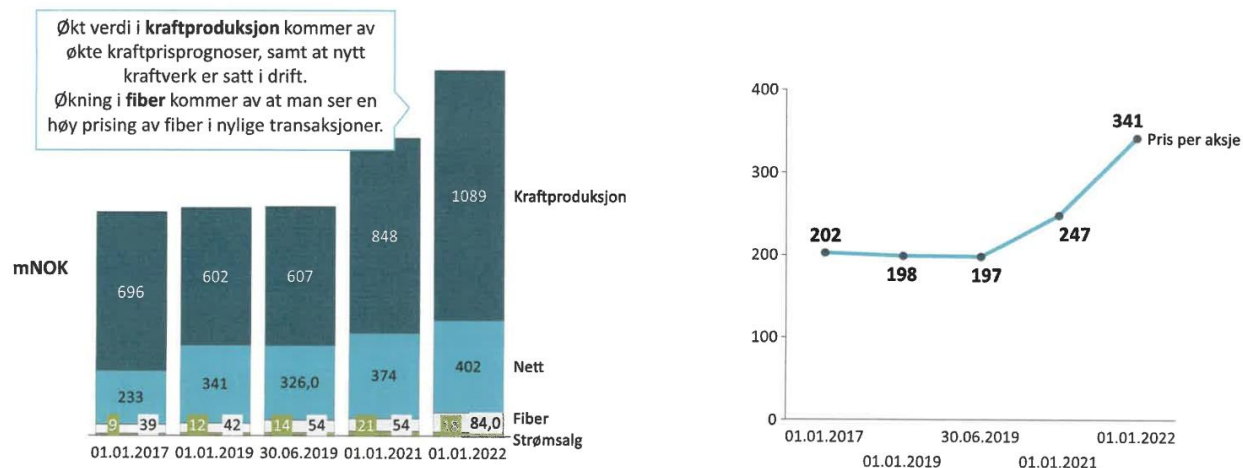
Figur 2.4 Utbytte i prosent av årsresultat etter skatt i konsolidert konsernregnskap

Tall før 2019 gjelder Nord-Salten Kraft AS. Deretter gjelder tallene for Nord-Salten Kraft Holding AS.

Kilde: proff.no og NSKs årsrapporter

Siste eksterne verdivurdering av NSK ble gjort av Thema Consulting Group i 2022. Dette var en oppdatering av en verdivurdering fra 2019, der det blant annet ble lagt til grunn at effektiv grunnrenteskattesats skulle øke fra 37 til 45 pst. i tråd med regjeringens forslag. Skattesatsen ble økt i tråd med forslaget, med virkning fra inntektsåret 2022. Verdivurderingen ble gjort på oppdrag fra NSK. Beregningene er lite detaljert forklart, men er noe mer forklart i en tidligere verdivurdering (Thema Consulting Group, 2019).

Verdien til NSK ble i 2022 vurdert til 1 327 mill. kroner, noe som innebærer en verdi på Steigens eierandel på 290 mill. kroner. Tross skatteøkningen hadde selskapets verdi økt vesentlig, særlig fra siste verdivurdering utført på oppdrag fra selskapet i 2019. Thema viser til høyere kraftprisprognoser, et nytt kraftverk og økt verdi av fibervirksomheten. Figur 2.5 viser utviklingen i verdi og pris per aksje i Themas verdivurderinger. Verdivurderingen tar utgangspunkt i framskrivninger av kontantstrømmer innenfor de ulike delene av virksomheten.

Figur 2.5 Historisk konsernverdi (venstre) og pris per aksje (høyre) fra Themas verdsettelse

Kilde: Thema Consulting (2022)

Vi har gjort en enkel beregning av Steigen kommunes avkastning på aksjer i NSK, som blir presentert i Tabell 2.3. Tallene er ikke inflasjonsjustert. Anslått verdi på aksjen i perioden frem til 2022 er basert på verdivurderingene utarbeidet av Thema Consulting. Fordi det ble gjort to verdivurderinger i 2019, blir den første av dem – verdivurderingen per 1. januar 2019 – brukt som anslag for verdien i 2018. For 2021 er aksjeverdien anslått som gjennomsnittet av verdivurderingene for 2020 og 2022. For 2023 og 2024 er aksjeverdien basert på observerte transaksjoner i aksjen. Det foreligger også informasjon om transaksjoner i 2025 på omtrent samme prisnivå. NSK har selv opplyst at gjennomsnittlig aksjepris i 2024 var om lag 300 kroner, altså noe lavere enn vi legger til grunn, men dette er et uvektet gjennomsnitt⁴. Transaksjonsdata fra 2025 tilsier at en forutsetning om en aksjepris på 340 kroner i 2024 (og 2025) er rimelig, selv om avtalte priser i enkelttransaksjoner varierer betydelig. En mer presis vurdering av aksjens verdi og avkastningspotensial forutsetter en oppdatert og helhetlig finansiell verdivurdering, som ligger utenfor rammen av denne utredningen.

Tabell 2.3 Avkastning på Steigen kommunes aksjer i NSK

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Verdi på aksjen								
Anslått pris per aksje (kr.)	202	198	197	222	247	341	340	340
Prisstigning (YOY)	.	-2 %	-1 %	13 %	11 %	38 %	-2 %	-1 %
Verdsettelse av Steigens aksjer (mill. kr)	172	169	168	189	210	290	289	289
Verdi av utbytte								
Steigens andel av utbytte (mill. kr)	5,3	3,3	2,2	4,4	2,8	2,3	3,2	2,2
Utbytte i pst. av verdsettelse	3,1 %	2,0 %	1,3 %	2,3 %	1,3 %	0,8 %	1,1 %	0,8 %
Totalavkastning (årlig)	.	-0,1 %	0,8 %	15,3 %	12,7 %	39,2 %	0,8 %	0,8 %

Totalavkastningen er beregnet som verdiendring pluss utbytte delt på verdi året før.

Kilde: Vista Analyse. Anslått pris per aksje er basert på verdivurderinger fra Thema Consulting og transaksjonstall fra Steigen kommune og NSK. Øvrige tall er hentet fra proff.no.

Tabellen viser at verdien på aksjen steg betydelig mellom 2019 og 2022, men at den i årene før og etter dette har ligget nokså uendret. Den løpende avkastningen i form av utbytte har vært gjennomgående lav og i prosent av verdsettelsen har utbyttet vært fallende. Totalavkastningen varierer betydelig mellom år og har i stor grad vært drevet av endringer i aksjeverdi heller enn utbytte. Dette innebærer at avkastningen i hovedsak har bestått av urealiserte verdiendringer.

Beregnet som årlig vekstrate (CAGR) har gjennomsnittlig totalavkastning vært 7,5 pst. per år i perioden 2017–2024. Samtidig er dette gjennomsnittet følsomt for valg av beregningsperiode. I perioden 2019–2024 har den gjennomsnittlige årlige totalavkastningen vært 10,6 pst., mens den i perioden 2022–2024 var 0,8 pst. per år.

Historisk prisstigning i aksjen gir ikke nødvendigvis grunnlag for å forvente tilsvarende utvikling fremover. Verdivurderingene fra Thema Consulting er fremoverskuende og basert på anslåtte

⁴ Kilde: <https://nordsaltenkraft.no/?id=881745987&Article=648>

framtidige kontantstrømmer, der deres strømprisforventninger allerede inngår. Investorer vil kunne ha egne prisforventninger. I tillegg er aksjens omsettbarehet begrenset av aksjonæravtalene og eierstrukturen i selskapet. En potensiell kjøper vil ikke uten videre kunne oppnå bestemmende kontroll, og det gjelder forkjøpsrett og samtykkekrav ved eierskifter. Disse forholdene kan påvirke aksjens strategiske verdi og påvirke betalingsviljen i markedet. Videre vurderinger av aksjens verdi og omsettelighet ligger utenfor mandatet for denne utredningen og forutsetter egne, selvstendige analyser.

3 Betydning av eierskapet for strømforsyningen i Steigen

Forsyningssikkerhet og mulighet til å tilknytte nytt forbruk produksjon er viktig for befolkning og næringsliv i Steigen kommune. Tidligere har området hatt en sårbar tilknytning til transmisjonsnettet, med bare én linje. Ved feil på denne var området avhengig av lokal kraftproduksjon. Nå har området fått økt forsyningssikkerhet ved å også være tilknyttet transmisjonsnettet gjennom Statnetts stasjon Kobbvatnet. Likevel både er og oppleves strømforsyning fortsatt som kritisk infrastruktur.

Det er derfor nødvendig å vurdere hvilken betydning eierskapet til NSK har for framtidig kraftforsyning til Steigen, og hvilke konsekvenser et eventuelt salg vil få.

Historisk har mange nett- og kraftselskaper i Norge vokst fram som følge av lokale og regionale initiativ. Slik er det også med NSK, som begynte som Nord-Salten Kraftlag i 1946.

I dag har vi et godt utbygd kraftnett som gjør at strøm flyter mellom ulike deler av landet, og til og fra landene rundt oss. Strøm kan kjøpes i markedet, og det kan i praksis være kraftverk som befinner seg et helt annet sted enn forbrukeren som må trå til å for å dekke nytt forbruk. Prisen på strøm gjenspeiler verdien av strøm for forbrukerne, og kostnaden ved å produsere strøm fra ulike kilder. Gjennom prisområder gjenspeiler strømprisen også de største flaskehalsene i strømmnettet.

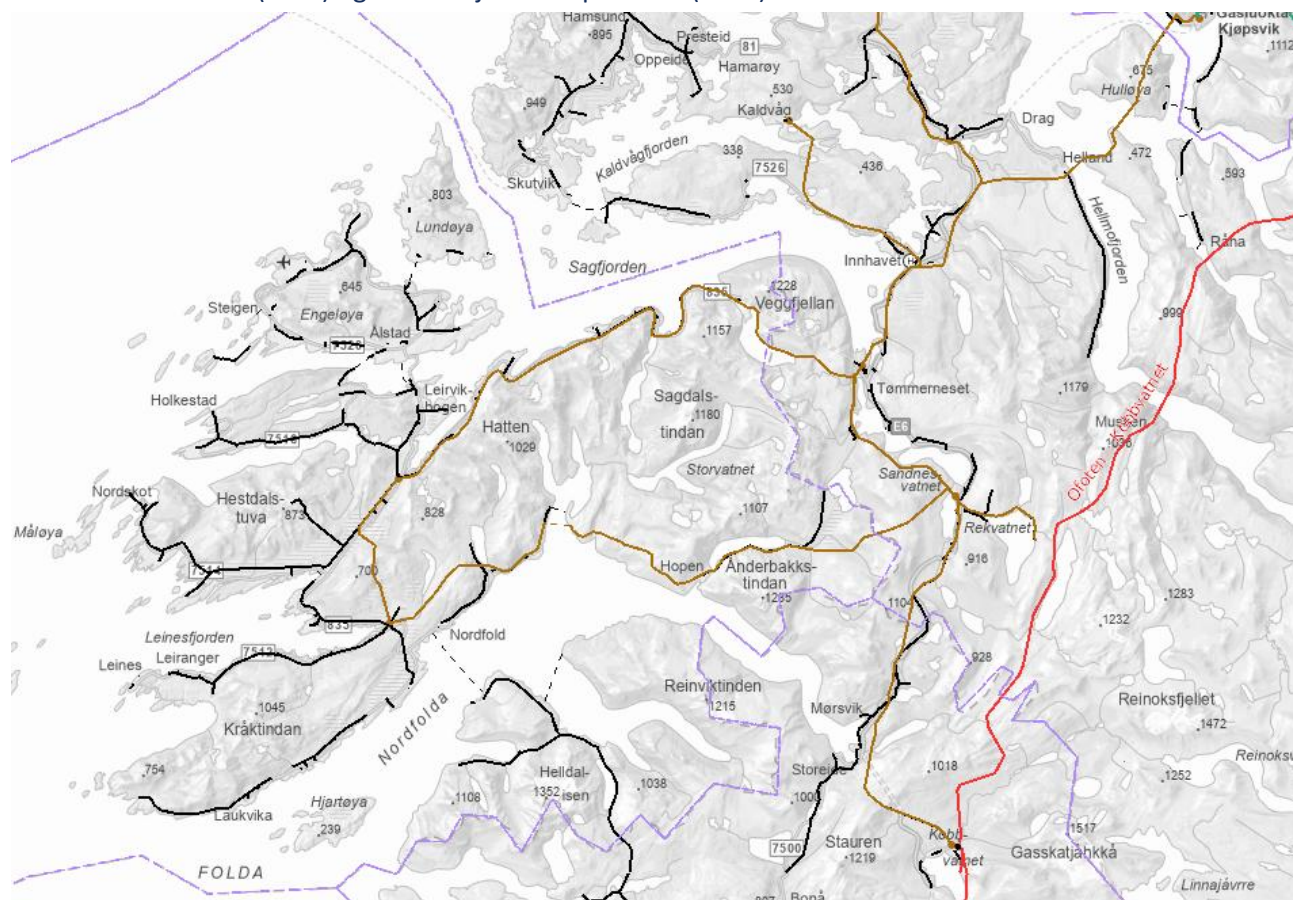
Samtidig har vi en omfattende regulering av strømforsyningen, som blant annet sørger for at nytt forbruk blir tilknyttet strømmnettet og for at forsyningssikkerhet og naturhensyn ivaretas. I dette kapittelet drøfter vi betydningen av eierskapet til NSK i lys av denne reguleringen.

Vi begynner med å gi en enkel oversikt over strømmnettet i Steigen-området i delkapittel 3.1, før vi i delkapittel 3.2 beskriver hvordan myndighetene gjennom lover og regler bidrar til blant annet forsyningssikkerhet og tilknytning av nytt forbruk. Vi legger vekt på hvordan regelverket bidrar til at kommunene involveres. Til slutt vurderer vi i virkninger for kraftforsyningen til Steigen av eierskapet til NSK og et eventuelt salg i delkapittel 3.3.

3.1 Oversikt over strømmnettet i Steigen-området

Figur 3.1 viser strømmnettet i Steigen-området. Den røde linjen til høyre på kartet er «stamveien» i kraftsystemet. Dette er Statnetts 420 kV strømledning, som er en del av transmisjonsnettet. De brune linjene er regionalnett 66 kV. Svarte linjer er distribusjonsnett på 22 kV. NVEs kart er ikke alltid fullstendig, og det er trolig nett flere av stedene der det er brudd på linjene i kartet. Kommunegrensene er lilla.

Figur 3.1 Strømnett i Steigen-området, med transmisjonsnett på 420 kV (rød), regionalnett på 66 kV (brun) og distribusjonsnett på 22 kV (svart)

Kilde: NVE Atlas. NBI NVE Atlas er ikke nødvendigvis oppdatert og kan inneholde feil..

Kartet viser at nettet i Steigen er tilknyttet transmisjonsnettet i sør i Statnetts stasjon Kobbvatnet. I nord er Steigen tilknyttet transmisjonsnettet via Kjøpsvik. Det er NSK som gjennom Kystnett eier og driver regional- og distribusjonsnettet i dette området. Som kartet viser er det en 66 kV ring i regionalnettet, med 22 kV linjer som forgreiner seg utover i Steigen.

Noen steder brukes begrepene lokalt distribusjonsnett om det vi ovenfor har kalt distribusjonsnett, og regionalt distribusjonsnett om det vi ovenfor har kalt regionalnett. Vi holder oss til begrepene distribusjonsnett og regionalnett.

3.2 Omfattende regulering skal sørge for strøm til nytt forbruk og ivareta forsyningssikkerhet og naturhensyn

I dette delkapittelet beskriver vi de delene av reguleringen på strømområdet som vi vurderer som mest relevante for Steigen kommune når det gjelder forsyningssikkerhet, mulighet til økt/nytt forbruk og ivaretagelse av naturhensyn og andre allmenne interesser. Vi begynner i 3.2.1 med å beskrive hvordan nettselskapene etter Energiloven har en plikt til å levere strøm, tilknytte nytt forbruk og om nødvendig investere i nytt nett. Deretter forklarer vi i 3.2.2 hvordan nettselskapene langt på vei også har økonomiske insentiver til å investere i strømmettet. Videre beskriver vi i 3.2.3 hvordan kommunen og andre berørte skal involveres når et nettselskap med områdekonsesjon

planlegger tiltak i distribusjonsnett, mens vi i 3.2.4 beskriver involvering i konsesjonsbehandling av tiltak i regionalnettet. I 3.2.5 beskriver vi hvordan kommunen skal involveres i den mer langsiktige nettplanleggingen. Så beskriver vi i 3.2.6 hvordan det stilles krav til kvaliteten på strømforsyningen og til hvordan avbrudd skal håndteres, og nevner andre sentrale regelverk rettet inn mot kritesituasjoner.

3.2.1 Nettselskap har plikt til å levere strøm, tilknytte nytt forbruk og nye kraftverk og investere ved behov

Nettselskapene har etter Energiloven plikt til å levere strøm, tilknytte nytt forbruk og om nødvendig investere i nye nettanlegg.

For distribusjonsnett (22 kV) der husholdninger og mye av næringslivet er tilknyttet, har et nettselskap områdekonsesjon for bygging, eierskap og drift av nettanlegg i et område. Det er som områdekonsesjonær at nettselskapet har disse pliktene, som framgår av Energiloven § 3-3:

Den som gis områdekonsesjon etter § 3-2, skal levere elektrisk energi til alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Områdekonsesjonæren har plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Den samme plikten gjelder ved forbruksøkninger som medfører behov for investeringer i nett. Plikten til å foreta nødvendige investeringer i nettanlegg etter annet og tredje punktum gjelder også anleggskonsesjonærer der tilknytningen utløser et investeringsbehov.

For regionalnett (66 kV i Steigen) må nettselskapet ha anleggskonsesjon for hvert anlegg (ledning, transformatorstasjon osv.) og det er som anleggskonsesjonær at nettselskapet har plikt tilknytte nytt forbruk og om nødvendig investere i nettanlegg. Dette følger av Energiloven § 3-4:

Den som gis anleggskonsesjon etter § 3-1 for nettanlegg, har plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg. Den samme plikten gjelder ved forbruksøkninger som medfører behov for investeringer i nett. Plikten til å foreta nødvendige investeringer i nettanlegg etter denne bestemmelsen gjelder alle konsesjonærer der tilknytningen utløser et investeringsbehov.

For begge pliktene finnes det unntaksbestemmelser, men disse er nokså strenge. Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) kan gi fritak fra områdekonsesjonærens plikter «når særlige grunner tilsier det» og Energidepartementet kan gi fritak for anleggskonsesjonærens plikt til å tilknytte nytt forbruk i «ekstraordinære tilfeller».

Nettselskapene har også plikt til å tilknytte nye kraftverk og legge til rette for økt produksjon, og investere ved behov, men muligheten for fritak er her videre: «Departementet kan gi dispensasjon fra tilknytnings- og investeringsplikten for produksjon dersom tiltaket ikke er samfunnsmessig rasjonelt.»

Det tar tid å bygge nytt strømnett, og aktører som ønsker nettilknytning kan derfor bli plassert i kø. Nettselskap skal opptre ikke-diskriminerende. Vårt inntrykk er at nettselskapene praktiserer dette gjennom kø ut fra hvem som ber om tilknytning først, men med krav om modenhet. Uenighet om tilknytning til nettet kan bringes inn til RME.

3.2.2 Nettselskapene har økonomiske insentiver til å investere i strømnnett

I tillegg til at nettselskapene har plikt til å investere når det er nødvendig for å tilknytte nytt forbruk, har selskapet også økonomiske insentiver til å investere i strømnettet.

Myndighetene (RME) fastsetter hvert år en inntektsramme for hvert nettselskap, som bestemmer hvor mye selskapet har lov til å ta i nettleie. Gjennom nettleien får selskapene dekket investeringskostnader og drift- og vedlikeholdskostnader, og får en regulert avkastning på investert kapital.

Kostnadene som et nettselskap kan få dekket gjennom nettleien baseres delvis på selskapets egne kostnader og delvis på en kostnadsnorm. Kostnader som beregnes ut fra kostnadsnormen bygger i stor grad på hvilke faktiske nettanlegg selskapet har. Når et nettselskap bygger nett vil det altså få dekket kostnadene delvis ut fra egne kostnader og delvis ut fra hva myndighetene mener det er rimelig at nettanleggene skal koste. Dette er beskrevet nærmere i Tekstboks 3.1.

Tekstboks 3.1 Hvordan kostnader kan dekkes gjennom nettleien

Både i distribusjonsnett og regionalnett baseres inntektsrammen delvis på selskapets egne kostnader og delvis på en kostnadsnorm som er frikoblet fra selskapets egne kostnader. Vektene på disse elementene er i dag henholdsvis 30 og 70 pst. Kostnadene et selskap får gjennom kostnadsnormen justeres for hvilke oppgaver selskapet skal løse, og dette gjøres på forskjellige måter i distribusjons- og regionalnett:

- I distribusjonsnett brukes tre variabler for å beskrive oppgavene selskapet skal løse, (i) antall nettkunder, (ii) antall kilometer høyspent nett og (iii) antall netstasjoner. I tillegg tas det hensyn til forskjeller i rammevilkår, gjennom justering for blant annet skog, helning, sterk vind, snø og kulde.
- I regionalnett brukes bare selskapenes faktiske nettanlegg for å beskrive oppgavene selskapene skal løse. I regionalnettet korrigeres det ikke for forskjeller i rammevilkår.

Dette betyr at det økonomiske insentivet til å investere i strømnnett er noe svakere i distribusjonsnett enn i regionalnett, ettersom det bare er for distribusjonsnettet det inngår en variabel som ikke påvirkes av nettselskapet selv (antall nettkunder). Forskjellsbehandlingen bør imidlertid ses i sammenheng med at selskapene har områdekonsesjon i distribusjonsnettet, mens det kreves anleggskonsesjon for hvert anlegg i regionalnettet. Den økonomiske reguleringen sikrer at omfanget av nettinvesteringer som områdekonsesjonæren gjør i distribusjonsnettet, står i et rimelig forhold til antall nettkunder. Mens dette kan ivaretas i konsesjonsbehandlingen for regionalnettet.

Avkastningen på investert kapital er regulert av myndighetene gjennom RMEs referanserente (tidligere NVEs referanserente). Renter for 2025 og 2026 er ikke fastsatt ennå, men er anslått av RME til hhv. 7,32 og 7,21 pst. Dette er nominelle renter, dvs. at de inkluderer inflasjon.

I noen tilfeller dekker nettkundene hele eller deler av kostnadene direkte gjennom anleggsbidrag. Dette gjelder særlig når anlegget skal brukes av én eller et fåtall brukere.

3.2.3 Kommunen og andre berørte skal involveres i planleggingen av tiltak i distribusjonsnettet

Selv om et nettselskap med områdekonsesjon har tillatelse til å bygge nettanlegg i et område, må nettselskapet forelegge planene for kommunen. NVE skriver i sin veileder for bygging av anlegg i medhold av områdekonsesjon (NVE, 2025) blant annet følgende:

Alle planer om nye anlegg eller ombygging skal i utgangspunktet forelegges kommunen, men det er normalt ikke nødvendig å forelegge når tiltaket åpenbart gir små virkninger for allmenne interesser. Nettselskapet kan avtale med kommunene hvilke anlegg som kan unntas forelegging.

I foreleggelsen skal kommunene bes om å vurdere virkninger for arealbruk og allmenne interesser og hvorvidt de planlagte elektriske anlegg er i samsvar med kommunale arealplaner.

Planer skal også forelegges grunneier og berørte naboer, og statsforvalteren når tiltaket berører naturverdier.

Dersom berørte parter har innvendinger til planene og man ikke blir enige om en justert løsning, kan både områdekonsesjonær og berørte parter legge saken fram for NVE. Da er det NVE som gir tillatelse til utbygging eller nekter områdekonsesjonær å gjennomføre tiltaket.

3.2.4 Behov for og konsekvenser av investeringer i regionalnettet vurderes i konsesjonsbehandlingen

For investeringer i regionalnettet (og transmisjonsnettet) må selskapene ha anleggskonsesjon fra NVE. Gjennom konsesjonsbehandlingen vurderes behovet for nettanlegget, virkninger for natur og andre allmenne interesser, ulike overordnede løsninger (systemløsninger) og ulike trasévalg.

I konsesjonsbehandlingen er det krav til involvering av kommunene. Blant annet er det kun anlegg som kommunen ikke har hatt vesentlige innvendinger til som kan behandles i NVEs hurtigspor, og for nettanlegg som behandles følger vanlig saksgang er kommunen alltid høringspart.

3.2.5 Kommune og næringsliv skal involveres i langsiktig nettplanlegging

Forskrift om energikutredninger regulerer den mer langsiktige nettplanleggingen, og stiller tydelige krav til involvering av kommuner.

Nettselskap har ut fra denne forskriften rollen som «nettutreder», som innebærer plikt til å utarbeide effektprognoser, sørge for områdestudier og gjennomføre konseptvalgutredninger. For nettet i og rundt Steigen er dette Kystnett. Vi beskriver nettutreders plikter nærmere på bakgrunn av NVEs veileder til forskriften (NVE, 2025):

- **Effektprognoser** er et anslag for kapasitetsbehov i strømmettet, på bakgrunn av anslått forbruk og produksjon minst 20 år fram tid. Det skal utarbeides effektprognoser for alle punkter i nettet, og de skal ikke være eldre enn to år. I tillegg til å bygge på tilknytningshenvelser mener NVE at nettutredere skal ha kontakt med lokale planmyndigheter, blant annet om planlagt næringsutvikling og kommunenes og andre aktørers planer for klimaomstilling og elektrifisering.

- **Områdestudier** er en beskrivelse av nettet i et naturlig avgrenset nettområde, som vurderer tilstand i nettet og identifiserer/belyser eventuelle problemer som finnes eller forventes i nettet. Studien skal blant annet beskrive forsyningssikkerheten i dagens nett. Områdestudiene skal heller ikke være eldre enn to år.
- **Konseptvalgutredninger** lages for å vurdere ulike løsninger på behov og utfordringer i nettet, på bakgrunn av områdestudier eller henvendelse om tilknytning. Det skal utarbeides en konseptvalgutredning før det søkes om konsesjon, og utredningen skal bidra til at aktuelle interessenter informeres og involveres tidlig.

Forskriften sier at nettutreder skal involvere relevante kommuner i arbeidet med nettutredninger, og NVE omtaler i veilederen slik involvering som essensielt.

Nettselskapene i et område koordineres av en nettutviklingskoordinator. Steigen inngår i koordineringsområdet Midtre-Nordland, som koordineres av Arva. Koordinatoren har et mer overordnet ansvar, som er beskrevet slik av NVE i veilederen:

Nettutviklingskoordinator skal bidra til samfunnsmessig rasjonell nettutvikling i koordineringsområdet gjennom å fremme de beste nettløsningene uavhengig av netteierskap. For å bidra til dette er oppgavene til nettutviklingskoordinatoren som minimum å vurdere omfanget av områdestudier og konseptvalgutredninger innenfor sitt koordineringsområde.

Nettutviklingskoordinator har blant annet et ansvar for å sørge for at relevante aktører er involvert i studiene.

3.2.6 Det er krav til at nettselskapene ved avbrudd skal gjenopprette full forsyning uten ugrunnet opphold, og ha beredskap for krise og krig

Gjennom forskrift om leveringskvalitet stiller myndighetene krav til egenskaper ved kraftforsyningen og til hvordan avbrudd skal håndteres. Nettselskapene har etter forskriften plikt til å gjenopprette full strømforsyning uten ugrunnet opphold, og liv og helse skal prioriteres. RME fører tilsyn og kontroll med at forskriften overholdes, og kan ilegge overtredelsesgebyr. Omfattende regulering gjør at eierskap ikke skal ha betydning for håndtering av kritesituasjoner.

Forskriften sier også at nettselskapene må rapportere ikke-levert energi og kostnad ved ikke levert energi (KILE), som følge av feil og planlagt utkobling. KILE trekkes fra inntektsrammen, og på denne måten får avbrudd også en økonomisk konsekvens for nettselskapene.

I tillegg er det andre regelverk som også dekker ulike kritesituasjoner:

- **Forskrift om håndtering av energiknapphet og krastrasjoner** gjelder situasjoner der lite vann i magasinene gjør at det er fare for at normalt forbruk ikke kan dekkes. Regelverket for rasjonerer er knyttet til denne forskriften. Hovedregelen er imidlertid at knapphet håndteres gjennom kraftmarkedet.
- **Kraftberedskapsforskriften** inneholder blant annet krav til sikkerhetsegenskaper ved anlegg i kraftsystemet og bestemmelser om kraftforsyningens beredskapsorganisasjon (KBO). Nettselskaper og kraftprodusenter er såkalte KBO-enheter, som blant annet innebærer at de kan pålegges oppgaver under beredskap og krig og at de skal ha beredskap for å kunne «holde driften gående, gjenopprette funksjon og gjennomføre oppgaver som kreves under

alle ekstraordinære situasjoner på en sikker og effektiv måte». Energidepartementet kan under beredskap og krig iverksette Kraftforsyningens sentrale ledelse (KSL), som består av NVE og Statnett og kan pålegge KBO-enhetene oppgaver.

Beredskapsplanlegging etter kraftberedskapsforskriften skal samordnes med berørte myndigheter, og vi legger til grunn at det inkluderer berørte kommuner

3.3 Vurdering av virkninger for kraftforsyning av eierskap og et eventuelt salg

Historisk har etableringen og eierskapet til NSK trolig hatt helt avgjørende betydning for kraftforsyningen til Steigen. Men siden NSK ble etablert har det vokst fram en omfattende regulering på energiområdet. Nettselskapene møter nå detaljerte krav til hvilken kvalitet strømforsyningen skal ha, har plikt til å tilknytte nytt forbruk og har også økonomiske insentiver til det. I tillegg er kraftsystemet nå tett sammenkoblet, slik at strøm til husholdninger og næringsliv i Steigen kommune nå kan ha opprinnelse i andre steder i regionen eller landet – eller våre naboland.

Selskapet selv har en oppfatning om at det er tiltak i kommunen som ikke ville blitt realisert dersom det var et regionalt eller større selskap som hadde ansvar for strømnettet. Vi har imidlertid gjennom intervjuene ikke funnet eksempler på at kommunen gjennom sin rolle som eier har påvirket beslutninger som tas av NSK om strømforsyningen i Steigen. Vi har heller ikke funnet eksempler på at kommunen mer uformelt har påvirket slike prosesser, i praksis gjennom sin rolle som eier.

Enkelte kommuner omtalt i kapittel 2.4 melder om at størrelsen på nettselskapet kan ha betydning for kommunens relasjon til selskapet og at større selskap kan oppleves med formalisert og mindre nært enn før, der henvendelser i større grad må gå via driftssentraler og etablerte prosedyrer. Samtidig peker kommunene på at dette i stor grad er en konsekvens av bransjestruktur og regulering, og at mulighetsrommet for kommunal påvirkning hadde vært begrenset uansett eierskap. Noen kommuner melder om positive virkninger, ved at det kommer inn en eier som i større grad har evne til å bidra med kapital og erfaring fra strømnnett og kraftproduksjon, og ha en større stab å trekke på for å sikre forsyningssikkerheten.

På bakgrunn av vår kjennskap til reguleringen av energiområdet og intervjuer med nøkkelpersoner og andre kommuner, er vår vurdering at det er lite sannsynlig at salg av Steigen kommunes eierandel i NSK skulle ha negative virkninger for kraftforsyningen til Steigen. Vi vil også påpeke at virkningen kan være positiv, dersom det kommer inn en eier med større evne til å bidra med kapital og ytterligere ressurser til å gjennomføre investeringer i området.

Samtidig anbefaler vi at kommunen og lokalt næringsliv er bevisste på hvilke påvirkningsmuligheter man har gjennom reguleringen. Dette gjelder kanskje særlig den langsiktige nettplanleggingen, der kommune og næringsliv kan ha relevante innspill til både effektprognoser, områdestudier og konseptvalgutredninger. Denne påvirkningsmuligheten er ikke avhengig av hvorvidt kommunen er eier i NSK.

4 Andre kommuners erfaringer

I dette kapittelet legger vi frem andre kommuners erfaringer med salg av kraft- og/eller nettselskap. Vi har snakket med Gildeskål kommune, Bø kommune (i Vesterålen) og Hjørtland kommune. Beskrivelsene bygger på offentlig tilgjengelig informasjon og intervjuer med nøkkelpersoner i kommunene.

Det er kun én person som er intervjuet per kommune. Selv om vedkommende har en sentral rolle i kommunen i kraft å være kommunedirektør eller ordfører, vet vi ikke i hvilken grad deres synspunkter er representative for bredden av holdninger og erfaringer i kommunen.

4.1 Gildeskål kommunes salg av Sjøfossen Energi AS til SKS i 2013

4.1.1 Bakgrunnsinformasjon

Sjøfossen Energi AS var et konsern eid av Gildeskål kommune (43,2 %), Beiarn kommune (25,4 %) og private C-aksjonærer (31,4 %).

Gildeskål kommune og Beiarn kommune solgte i 2013 sine eierandeler til SKS, som over tid ervervet 100 % av aksjene. Dette er beskrevet nærmere nedenfor.

Konsernet drev hovedsakelig med vannkraftproduksjon. De fem kraftverkene i konsernets eie hadde en samlet årsproduksjon på om lag 90 GWh. Konsernet drev også med kraftsalg til sluttbrukere og tjenesteyting tilknyttet kraftproduksjon. I tillegg til morselskapet besto konsernet av datterselskapene Helgeland Småkraft AS, Sjøfossen Næringsutvikling AS og Beiarkraft AS⁵.

Konsernet var en av eierne i SKS, med en aksjeandel på 14 %. Denne eierposten utgjorde en stor del av verdien i konsernet.

Konsernet eide også på et tidspunkt det lokale distribusjonsnettet, men denne delen av selskapet ble solgt ut (til Arva AS) flere år før den nå omtalte oppkjøpsprosessen ble iverksatt. Begrunnelsen for salget av nett-funksjonen var at det var forventet store utfordringer med vedlikehold av nettet i fremtiden.

Sjøfossen Energi AS ble formelt avviklet i 2016⁶, og eiendelene konsolidert med resten av SKS-konsernet.

4.1.2 Gildeskål kommunes motivasjon for salget

Gildeskål kommune og Beiarn kommune ble enige i felleskap om å selge aksjene i Sjøfossen Energi. Hovedbegrunnelsen for salget var at kommunene ikke så seg selv som de mest potente eierne av selskapet i fremtiden. Som offentlige eiere var det en oppfatning av man ikke hadde tilstrekkelig økonomiske muskler til å hjelpe selskapet inn i et framtidsspor.

⁵ Kilde: <https://www.sks.no/nyheter/sks-byr-pa-aksjer-kraftkonsernet-sjofossen-energi-as-article253-857.html>

⁶ Kilde: <https://virksomhet.brreg.no/nb/oppslag/enheter/915870600>

Mesteparten av sysselsettingen knyttet til kraftproduksjonen er i Gildeskål kommune, fordi kraftverket ligger der. Mesteparten av vannressursene som legger grunnlaget for kraftproduksjonen ligger derimot i Beiarn kommune.

Kommunestyret i Gildeskål kommune var ikke enstemmig om salget. Mindretallet ønsket ikke å selge «arvesølvet». Det var også uttrykt en skepsis til om det var sunt at man plutselig får tilført en betydelig mengde likvide midler, men det ble raskt fattet en politisk enighet om hvordan midlene skulle brukes.

4.1.3 Gildeskål kommunes erfaringer med salgsprosessen

Eierkommunene var opptatt av at de private eierne også skulle oppnå gevinster fra salget, og følte et ansvar overfor dem. Derfor la kommunene som premiss av C-aksjene skulle prises likt som kommunenes aksjer, noe som ble godtatt av SKS. De fleste private aksjonærene solgte sine aksjer frivillig, slik at kjøper oppnådde en eierandel på godt over 90 %, som ifølge aksjeloven er minstekravet for at majoritetseier kunne utløse tvangsklausulen om salg av de resterende aksjene. Dette ble gjort, slik at kjøper til slutt satt med 100 % av aksjene i selskapet.

Det er en oppfatning om at kommunen og de private fikk en god pris på sine aksjer. Det bidro trolig til en høyere pris at kjøperen fikk anledning til å kjøpe hele selskapet.

4.1.4 Konsekvenser av salget for Gildeskål kommune

I hovedsak har konsekvensen av salget vært inntekter fra salget, samt bortfall av utbytte. Det var en oppfatning om at nivået på utbyttene var relativt beskjedne de siste 20 årene før man solgte. Det ble anslått at kommunen mottok rundt 0,5 – 1 mill. kroner per år i utbytte, basert på en eierandel som ble priset til drøye 300 mill. kroner. Se avsnitt 4.1.5 for disposisjon av inntekter fra salget.

Lokale arbeidsplasser

Selskapet hadde 34 ansatte. Kommunene hadde en avtale med kjøper at de i den første femårsperioden måtte forplikte seg til å opprettholde de lokale arbeidsplassene. Etter hvert så man en sentralisering av funksjoner ut av kommunen, særlig av de merkantile/administrative funksjonene. En entreprenøravdeling ble også sentralisert. Jobbene på kraftverkene besto.

Det er imidlertid ikke rapportert om at sentraliseringen medførte arbeidsledighet eller utflytting i kommunen, da folk fant seg nye jobber lokalt.

Lokalt næringsliv

Påvirkningen på de lokale næringslivet har vært marginal. Det var ikke mange som leverte tjenester til Sjøfossen. Man har ikke hørt om noen som har fortalt om negative effekter på det lokale næringslivet.

Samarbeid med det lokale nettselskapet

Nettdriften var allerede solgt ut til Arva AS da Gildeskål kommune solgte seg ut av konsernet. Arva AS er et stort nettselskap i regionen, og det er ikke alltid kommunen er enige med nettselskapet. For eksempel ønsker kommunen å få på plass kraftkrevende industri, grønn stålproduksjon, osv. Men kommunen har opplevd at det har vært krevende å få nettselskapet med på planene, og at nettet har vært en flaskehals.

Likevel er det oppfatning om at det ikke er sikkert situasjonen hadde vært enklere dersom kommunen hadde eid nettselskapet. Det er ikke kun begrensninger i regionalnettet som har betydning – transmisjonsnettet som er drevet av Statnett påvirker også nettsituasjonen i regionen.

Andre konsekvenser

Gildeskål kommune er fremdeles en kraftkommune, hvor det ennå produseres kraft. Kommunen har fortsatt konsesjonskraftsinntekter.

4.1.5 Gildeskål kommunes plassering av midlene fra salget

Gildeskål kommune mottok drøye 300 mill. kroner fra salget av aksjene.

Mesteparten av disse midlene – omtrent 240 mill. kroner – ble satt til forvaltning i et fond, med 30 % aksjer og 70 % rentepapirer. I tillegg var det et politisk ønske om at lokalbefolkningen raskt skulle få se effekt av midlene. Derfor ble det investert 60-70 mill. kroner i samfunnsinfrastruktur, slik som oppgradering av kommunale veier osv.

Kommunene måtte lage et forvaltningsreglement som følge av skjerpede regler fra Finansdepartementet, som slo fast bestemmelser om for eksempel risikoprofil. Kommunene samarbeidet om å utarbeide identiske forvaltningsreglement, slik at man slapp dobbeltarbeid.

I gjennomsnitt har den årlige avkastningen på fondet vært på omtrent 6 %, tilsvarende om lag 14 mill. kroner i året, se Tabell 4.1. I de beste årene har avkastningen vært over 10 %, men noen år med tap trekker ned. Det er en enighet om at man «må tåle» risikoen for negativ avkastning. Av den årlige avkastningen blir en tredel satt tilbake i grunnfondet (for å bygge en bufferkapital for år med negativ avkastning), mens to tredeler blir satt i et driftsfond. Den nominelle verdien av grunnfondet har økt til 270 mill. kroner ved utgangen av oktober 2025. Gildeskål kommune budsjetterer med en avkastning på 10 mill. kroner per år (Gildeskål kommune, u.d.).

Tabell 4.1 Gildeskål kommunes avkastning på finanskapital

År	Avkastning (mill. kroner)
2014	19,60
2015	5,80
2016	14,90
2017	22,90
2018	-5,25
2019	27,00
2020	11,70
2021	19,80
2022	-13,10
2023	24,50
2024	24,10

Kilde: Vista Analyse, basert på tall fra Gildeskål kommune (u.d., kap. 4.4)

4.1.6 Oppfatninger i Gildeskål kommune i ettertid av salget

Det er nesten utelukkende positive oppfatninger i ettertid av salget, og det har vært lite diskusjon i ettertid. Oppfatningen er at dette er knyttet til at man greide å ikke bruke opp midlene fra salget. Det har også bidratt positivt at man har kunnet informere innbyggerne om avkastningen av finansformuen.

4.2 Bø kommunes salg av Vesterålskraft AS i 2021

4.2.1 Bakgrunnsinformasjon

Vesterålskraft AS var tidligere eid av Bø kommune (35 %), Øksnes kommune (30 %) og Sortland kommune (35 %).

I 2021 solgte Bø kommune og Øksnes kommune sine aksjer. Sortland kommune er nå majoritets-eier (53,8 %), med Lofotkraft AS⁷ som minoritetseier (46,2 %).

Vesterålskraft AS er morselskap i et konsern som eier 100 % av nettselskapet Vestall AS (tidligere Vesterålskraft Nett AS) og kraftproduksjonsselskapet Vesterålskraft Produksjon AS, samt selskaper innen bredbånd, bioenergi og eiendom. I tillegg har selskapet mindre aksjeposter i selskaper som driver med henholdsvis landstrøm og byutvikling. Selskapene som eies innen bioenergi, byutvikling og landstrøm ble stiftet etter eller samtidig med transaksjonen som omtales her, og var altså ikke en del av driften som ble solgt.

I utgangspunktet drev konsernet også med salg av strøm til sluttbrukere (gjennom selskapet Vesterålskraft Strøm AS). Denne delen av driften ble solgt i forkant av prosessen som nå omtales. Strømkundene ble da solgt til Fjordkraft Holding ASA (som nå har byttet navn til Elmera Group

⁷ Lofotkraft AS er heleid av kommuner i Lofoten.

ASA). Alle eierkommunene var enig om salget, og fikk valget mellom å motta betaling i kontanter eller aksjer. Bø kommune valgte aksjer, og eier nå 113 002 aksjer i Elmera Group ASA.

4.2.2 Bø kommunes motivasjon for salget

Vesterålskraft AS var hele tiden oppfattet som et godt drevet selskap, som hadde bidratt til et godt utbygget kraftnett i de tre eierkommunene.

På grunn av den økonomiske situasjonen i eierkommunene ønsket eierne å få størst mulig utbytte ut av selskapet. Nivået på utbytte for Bø kommunes del lå på rundt 3 mill. kroner per år. Det kom tilbakemeldinger fra selskapet om at dersom eierne ønsket å øke utbytten kunne det gå utover utviklingen av strømmettet. Man følte et ansvar for selskapet, og tok denne bekymringen på alvor. Eierkommunene ønsket ikke å presse for mye utbytte ut av selskapet.

I tillegg fantes det signaler om at det kunne bli behov for å gå inn med kapital dersom man skulle oppnå videreutvikling av strømmettet. Kommuner har ikke lov til å ta opp lån for å kjøpe aksjer, og hadde heller ikke frisk kapital å tilføre selskapet. Den politiske ledelsen i kommunen var derfor av den oppfattelse at kommunen ikke var den riktige eieren for selskapets videre utvikling, og løftet derfor salget av selskapet til politisk vurdering. Øksnes kommune gjorde samme vurdering.

Sortland kommune – som endte opp med å kjøpe en andel av aksjene – var i en litt annen situasjon. Hovedadministrasjonen var lokalisert i Sortland, og oppfatningen i Bø kommune var at man i Sortland var mer bekymret for å miste lokale arbeidsplasser.

I Bø kommune var det flere i kommunen og kommunestyret som var sterkt imot å selge «arvesølvet». En kompliserende faktor i prosessen var bekymringen for utvanning av aksjeposten gjennom en mulig nødvendig kapitalinnsprøying i selskapet, som uansett ville ha redusert kommunens eierskap. I tillegg til dette, ble det også argumentert politisk for at hvis man som kommune skulle overleve økonomisk måtte man se seg om etter inntektskilder.

4.2.3 Bø kommunes erfaringer med salgsprosessen

I utgangspunktet vedtok Bø kommune å selge sine aksjer til Lofotkraft AS⁸. Imidlertid utløste Sortland kommune sin forkjøpsrett, og det var Sortland kommune som formelt sett overdro mange av Bø kommunes aksjer.

Det er en oppfatning om at man solgte på et gunstig tidspunkt, da kraftprisene i nord hadde relativt høye prisbaner.

I forbindelse med transaksjonen ble Vesterålskraft AS tilført 18,3 mill. kroner i kontantemisjon fra kommunekassen i Sortland kommune, fra deres disposisjonsfond⁹.

⁸ Ytterlige bakgrunnsinformasjon kan leses her: <https://www.blv.no/bo-selger-til-lofotkraft/s/5-9-234069>

⁹ Kilde: <https://vny.no/nyheter/justerer-eierskap-i-kraftlaget/>

4.2.4 Konsekvenser av salget for Bø kommune

Den eneste effekten det rapporteres om er bortfallet av utbyttet. Ellers er oppfatningen at det ikke har skjedd noen endringer, og at alt er som før.

Lokale arbeidsplasser

Selskapet hadde 5-6 linjearbeidere ansatt i Bø kommune. Det har ikke skjedd noe med disse arbeidsplassene. De ansatte ble oppfattet som å «heie på» salgsprosessen, fordi det føltes tryggere å få inn eiere som ville utvikle selskapet og styrke nettet, i stedet for å presse opp utbyttetenivået.

Lokalt næringsliv

Det rapporteres ikke om noen påvirkning på det lokale næringslivet, eller andre kunder for øvrig.

Samarbeid med det lokale nettselskapet

Nettet i Bø kommune driftes fremdeles av Vestall AS i Vesterålskraft-konsernet. Tjenestene og samarbeidet oppleves som like bra, og servicen har ikke gått tilbake. Det planlegges for utbygging i begge kommunene som solgte sine aksjer. I Bø kommune arbeides det politisk med et forsøk på å tiltrekke seg utbygging av vindkraft, samt å øke overføringskapasitet ut av kommunene, og man opplever at nettselskapet samarbeider positivt om dette.

4.2.5 Bø kommunes plassering av midlene fra salget

Bø kommune mottok samlet 250 mill. kroner fra salget av aksjene i Vesterålskraft AS.

Mesteparten av midlene – 176 mill. kroner – ble plassert inn i et kommunalt «oljefond». Dette var det bred politisk enighet om. Fondet består av 20 % aksjer og 80 % rentefond. Resten av pengene fra salget ble ikke investert i fond, og er nå brukt opp. Øksnes kommune gjorde det samme.

Fondet har gått i pluss hvert år siden oppstart, og man er i 2026 inne i det femte året. I 2024 var avkastningen på nær 16 mill. kroner (8,3 pst.), og året før omtrent det samme. Avkastningen var lavere i 2025, på anslagsvis 10-11 mill. kroner.

Den bokførte verdien av fondet per 31.12.2024 var drøye 210 mill. kroner (Bø kommune, u.d.)

I dag foregår det en diskusjon i kommunen om hvordan man kan sikre at fremtidige kommunestyre ikke lar seg friste til å bruke av fondskapitalen. Det foregår også diskusjoner om hva som vil skje med fondskapitalen ved eventuelle kommunesammenslåinger, og hvordan man sikrer at gevinstene tilfaller Bø-samfunnet også i fremtiden.

4.2.6 Oppfatninger i Bø kommune i ettertid av salget

Det er en oppfatning om at salget har vært svært viktig for kommuneøkonomien, og at det ville vært «dramatisk» for kommunen å ikke ha disse pengene.

I etterkant har det vært flere politiske debatter der det er blitt tatt opp at Bø kommunen solgte arvesølv, og at det var en ufornuftig beslutning. I disse debattene har det som motsvar kommet utfordringer om at Bø kommune, med pengene plassert i grunnfondet, er i stand til å kjøpe tilbake aksjer i Vesterålskraft AS, dersom dette er ønskelig og vedtas politisk. Så langt har det ikke blitt fremmet forslag om gjenkjøp av aksjer.

4.3 Hjartdal kommunes salg av Hjartdal Elverk AS i 2019

4.3.1 Bakgrunnsinformasjon

Hjartdal Elverk AS var et nettselskap tidligere heleid av Hjartdal kommune, i Øvre Telemark. I 2019 ble selskapet solgt til Skagerak Energi.

Selskapet drev hovedsakelig med strømforsyning til lokale kunder. I tillegg hadde selskapet noe drift innen fibervirksomhet samt noe strømsalg til sluttbruker.

Nettvirksomheten til selskapet ble integrert i nettvirksomheten til Skagerak Energi med virkning fra 1. januar 2020.¹⁰

4.3.2 Hjartdal kommunes motivasjon for salget

Hjartdal kommunes eierstrategi var at selskapet skulle levere gode, stabile og rimelige tjenester til innbyggere og næringsliv. Man så etter hvert at kommunen ikke klarte å bidra til at denne eierstrategien skulle bli oppfylt i framtiden. Hjartdal Elverk var på tidspunktet et av landets minste nettselskap, og man så nettselskapet verken hadde tilstrekkelig lav nettleie eller høyt nok overskudd til at fortsatt kommunalt eierskap ga mening. På et tidspunkt måtte selskapet lånefinansiere utbytte, som gjorde det klart at man var i et lite bærekraftig spor. Dette førte til ønsket om å selge til eller fusjonere med et større selskap.

Innføringen av kravet om et funksjonelt skille mellom drift av strømnnett og annen drift var også en utløsende faktor, da man så at selskapets annen aktivitet var så liten at det ikke var hensiktsmessig å dele opp i enda mindre selskaper.

Dersom Hjartdal kommune også hadde eid selskaper som driver med kraftproduksjon ville antagelig vurderingene i kommunen vært annerledes, fordi det da hadde vært større bekymring for å selge arvesølv. Da er vurderingen at man antagelig ikke ville solgt kraftproduksjonen. En faktor i dette er også de relativt høye strømprisene i prisområdet.

4.3.3 Hjartdal kommunes erfaringer med salgsprosessen

Flere selskaper ble vurdert som aktuelle kjøpere. Prosessen begynte med en intensjonsavtale med Tinn Energi, men som man ikke gikk videre med. Det ble valgt ut noen flere interesserte selskaper man henvendte seg til. Til slutt fikk kommunen inn fire konkrete tilbud som ble vektet og vurdert i kommunestyret, basert primært på intensjonen i eierstrategien.

¹⁰ Kilde: <https://www.skagerakerenergi.no/presse/pressemeldinger/skagerak-energi-kjoper-hjartdal-elverk>

Kommunen ønsket å velge tilbudet som ga best resultatet for innbyggere og brukere. Viktige faktorer var:

- Nivået på nettleie for innbyggere, hytter og næring
- Økonomiske konsekvenser som eier
- Trygghet for ansatte og utvikling av fremtidige arbeidsplasser
- Leveringssikkerhet for strøm
- Styringsevne på selskapet

I avtalen fikk man til en arbeidsplassgaranti, en forpliktelse om å ansette flere lokalt, etablering av en driftsbasis lokalt, en forpliktelse om å bidra i det lokale sponsormarkedet for lag og foreninger, en garanti på femårig varighet før man så på andre lokaliseringsstrategier, samt umiddelbar og betydelig lavere nettleie – som var kanskje den viktigste årsaken til valget. Disse vilkårene påvirket salgssummen, da andre tilbud uten tilsvarende vilkår lå høyere.

4.3.4 Konsekvenser av salget for Hjartdal kommune

Hovedkonsekvensene av salget har vært inntekter fra salget, bortfall av utbytte og lavere nettleie. Det ble anslått at kommunen mottok rundt 0,25 mill. kroner per år i utbytte, basert på en eieranndel som ble priset gjennom salget til 53 mill. kroner. Hvordan inntektene fra salget ble disponert beskrives i delkapittel 4.3.5.

Lokale arbeidsplasser

Det lokale mannskapet er i stor grad bevart. Hvis noen har sluttet, har nye kommet til som stort sett også er bosatt i området. I tillegg er det etablert en driftsbasis, fordi kjøper var eier av regionalnett med linjer i området, som man tidligere måtte reise et stykke til. Salget medførte at selskapet «plantet flagget» i kommunen.

Etter at den femårige garantien nå er ute, er det ingenting som tyder på at nettoeffekten på arbeidsplasser har gått ned eller skal gå ned. Man har økt antall årsverk i driften, og kanskje redusert noen årsverk i kontortjenester.

Lokalt næringsliv

Det rapporteres ikke om noen påvirkning på det lokale næringslivet, eller andre kunder for øvrig.

Samarbeid med det lokale nettselskapet

Fleksibiliteten til nettselskapet er blitt mer preget av at man nå er et større selskap, med retningslinjer og driftsvilkår som er litt mer rigide enn tidligere. Tidligere kunne man «se ut av vinduet fra Rådhuset» til nettselskapet, og gå over for en kaffekopp. Nå må alt via driftssentralen i Porsgrunn. Samtidig vet man at en ordfører neppe ville hatt særlig handlingsrom til å påvirke et selskap som kun skal drive med nett, som er en strengt regulert bransje.

Montørenes lokalkunnskap oppfattes som like stor.

Det er en oppfatning om at leveringssikkerheten generelt har blitt bedre, fordi man kan i mye større grad hente inn hjelp fra andre steder i selskapet til å gjøre ryddejobber når det har vært uvær. Under stormen Amy så ble det imidlertid kommentert at sentraliseringen av driftssentralen i nettselskapet kan ha gjort det vanskeligere å håndtere reparasjoner på nettet lokalt i området, ved at driftssentralen ble en flaskehals på grunn av mengden henvendelser fra montører i hele området. Det er også en oppfatning om at dette ikke bør vektlegges for tungt, da det var en ekstrem enkelthendelse, og at Hjordal fikk tilbake strømmen relativt raskt.

Andre konsekvenser

Rett etter salget falt nettleien med 5 500 kroner i året i gjennomsnitt. Den holdt seg lav i tre år før det skjedde noen nevneverdig justering. I dag er nettleien på et litt høyere nivå.

4.3.5 Hjordal kommunes plassering av midlene fra salget

Hjordal kommune mottok 53 mill. kroner fra salget av Hjordal Elverk. Kommunens opprinnelige intensjon var å plassere hele beløpet i et ubundet investeringsfond, blant annet med sikte på å kunne kjøpe seg opp som eier i et nytt kraftverk i regionen.

Ifølge kommunen var det i henhold til regnskapsregler var imidlertid ikke mulig å føre hele beløpet på et slikt fond, og pengene måtte fordeles mellom fond og driftsregnskap. Den endelige løsningen ble at 16 mill. kroner ble avsatt til ubundet investeringsfond, mens 37 mill. kroner ble inntektsført i det ordinære driftsregnskapet. Dette bidro til at 2019 fremstod som et svært godt økonomisk år for kommunen.

De 16 mill. kronene som står på investeringsfondet er relativt skjermet. Disse midlene står i dag på bankkonto, blant annet fordi kommunen forventet at de skulle benyttes til aksjekjøp i løpet av 2024, og fordi innskuddsrenten har vært vurdert som tilfredsstillende.

De resterende 37 mill. kronene som ble inntektsført i driftsregnskapet, har derimot blitt en del av kommunens løpende økonomi. Når investeringen i Sauland kraftverk foreløpig ikke har blitt realisert, samtidig som kommuneøkonomien har blitt mer krevende, har dette bidratt til økt politisk debatt om disponeringen av midlene.

Et læringspunkt i etterkant er at en tidligere og tydeligere avklaring av hvordan salgsinntektene kunne og burde sikres regnskapsmessig, kunne ha bidratt til at nødvendige politiske og økonomiske diskusjoner ble tatt på et tidligere tidspunkt.

4.3.6 Oppfatninger i Hjordal kommune i ettertid av salget

Det er liten interesse for å snakke om salget blant folk, og det virker som det har liten betydning i folks liv generelt sett.

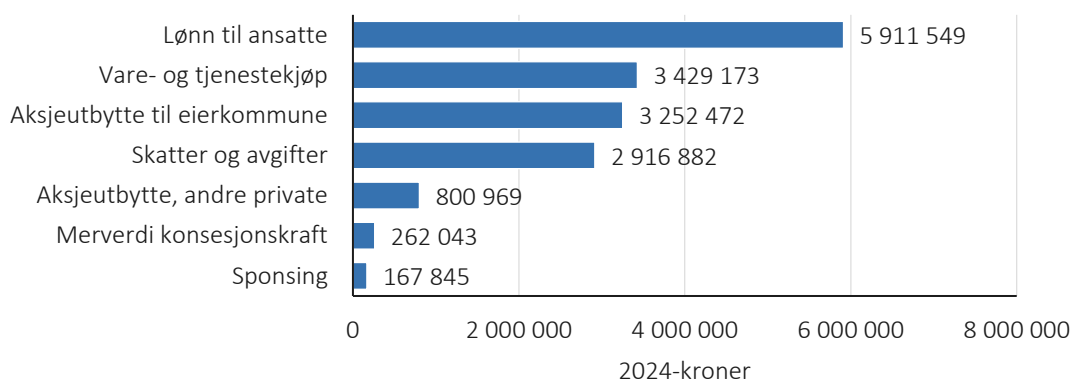
5 Annen samfunnsmessig betydning av eierskapet

NSK publiserer et lokalsamfunnsregnskap i årsrapportene. Tanken bak NSKs lokalsamfunnsregnskap er ifølge årsrapporten for 2024 (Nord-Salten Kraft Holding AS, 2025) å vise hvordan konsernet bidrar til omsetning hos lokalt næringsliv og finansiering av offentlig velferd i lokalsamfunnet. Denne metoden minner om det som kalles ringvirkningsanalyser, der man teller opp en bedrifts eller et tiltaks kostnader bakover i verdikjeden, for å beregne mengden verdiskaping og arbeidsplasser som understøttes av bedriftens aktivitet.

I det følgende går vi systematisk gjennom hver bestanddel i samfunnsregnskapet og drøfter graden av påvirkning eierskapet sannsynligvis har på størrelsen på bidraget. Forutsetningene som er gjort av NSK holdes fast, for å tydeliggjøre effekten av selve eierskapet. Vi gjør altså ingen vurdering av metode og beløp som er brukt i samfunnsregnskapet.

Figur 5.1 viser hvordan bidragene fordeler seg over ulike deler av samfunnet i Steigen kommune, som et årlig gjennomsnitt for perioden 2019–2024, ifølge samfunnsregnskapet til NSK. Vi har justert tallene til 2024-kroner. Summen av bidragene er 16,7 mill. 2024-kroner i gjennomsnitt.

Figur 5.1 Nord-Salten Krafts samfunnsregnskap for Steigen kommune, årlig gjennomsnitt for 2019–2024 i 2024-kroner.

Kilde: Vista Analyse, basert på tall fra Nord-Salten Kraft AS

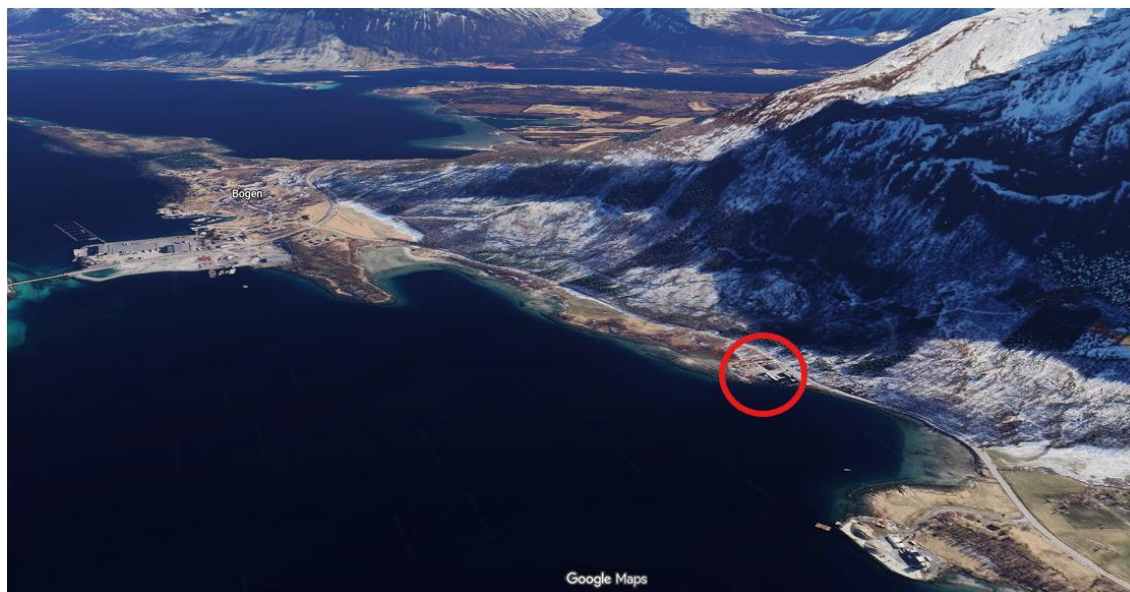
5.1 Arbeidsplasser og lønn til ansatte

Den største kategorien er lønn til ansatte (etter skatt). Denne kategorien står for rundt 35 % av samfunnsregnskapet for Steigen i gjennomsnitt. Det er vanskelig å sikkert vite konsekvensene for arbeidsplassene ved et eventuelt salg. En viktig faktor er arbeidsplassenes mobilitet, altså hvor enkelt eller rasjonelt det vil være for en eventuell kjøper å oppnå stordriftsfordeler gjennom å sentralisere funksjoner.

Konsernets hovedkontor er i Ulvsvåg i Hamarøy kommune. I Steigen har Kystnett et avdelingskontor i form av et administrasjonsbygg i Bogen. Her har åtte ansatte fast kontorsted (fire ingeniører, én merkantil, én logistikk, én el-tilsyn og én renholder). I tillegg har arbeidsleder i

anleggsgruppen og flere montører oppmøtested, lager og daglig drift knyttet til bygget. Lokalene er oppgradert de senere årene, og det vurderes å tilrettelegge for ytterligere vekst av «inne-an-satte».

Figur 5.2 Kystnetts administrasjonsbygg ved Bogen i Steigen kommune

Kilde: Google Maps. ©2025 Airbus, CNES / Airbus, Maxar Technologies, Landsat / Copernicus, Maxar Technologies, IBCAO, Kartdata

Administrative og merkantile funksjoner vil være de mest mobile ved et eierskifte. Det fremkommer også i tilbakemeldingene fra intervjuene, også de med andre kommuner.

Montørene består i praksis av to grupper: en anleggsgruppe, som arbeider på større prosjekter og har større geografisk fleksibilitet, og en vedlikeholds- og driftsrettet montørgruppe, som håndterer daglige driftsoppgaver og vaktordninger. Anleggsgruppen er i prinsippet noe mindre stedbunden, men har både oppmøte og lager knyttet til Steigen. Den driftsrettede montørgruppen er mer stedbundet, men det er færre av dem og de befinner seg primært i Ulsvåg. Drifts- og beredskapsoppgavene i området krever lokal tilstedeværelse, og intervjuene viser bred enighet om at slike funksjoner ikke lar seg flytte uten å svekke drift og responstid.

Ingeniørstillingene har roller innen planlegging, teknisk installasjon og lager/teknisk oppfølging. Disse utfører oppgaver tett knyttet til lokal drift, men er antagelig ikke så stedbundne som montørene er. Tekniske kontorstillinger vurderer vi til å ligge i et mellomstilt: delvis integrert i stedbunden drift, men i prinsippet mulig å organisere annerledes dersom en ny eier ønsker det. Det er imidlertid uklart hvorvidt dette vil være økonomisk rasjonelt for en ny eier.

Selskapet har investert i kontorfasiliteter og aktivt bygget opp et teknisk fagmiljø i Steigen, noe som taler for stabilitet på kort sikt.

Vår vurdering er at det er lav risiko for at en vesentlig andel av arbeidsplassene vil forsvinne ved et eierskifte. De fleste arbeidsplassene er knyttet til driften av strømmettet, og det er få administrative og merkantile stillinger.

5.2 Vare- og tjenestekjøp

Vare- og tjenestekjøp utgjør den nest største posten i samfunnsregnskapet, med rundt 20 pst. av det samlede bidraget i gjennomsnitt.

Ifølge årsrapportene og intervjuene er selskapet opptatt av å benytte lokale leverandører der dette er mulig. Innkjøpene skjer på kommersielle vilkår. Så lenge aktiviteten og driften i Steigen opprettholdes, er det derfor lite som tilsier at omfanget av vare- og tjenestekjøp vil endres vesentlig som følge av et eierskifte. Samtidig er det ikke gitt at en ny eier vil ha det samme lokale fokuset i innkjøpspolitikken, for eksempel dersom innkjøp i større grad samordnes gjennom felles rammeavtaler.

Det foreligger likevel ingen indikasjoner på at selskapet i dag påfører seg merkostnader ved å benytte lokale varer og tjenester. Dette tilsier at eventuelle endringer i innkjøpsmønster i større grad vil være et resultat av strategiske valg hos en ny eier enn av rene kostnadshensyn. En ny eier vil også kunne ha interesse i å bruke lokale varer og tjenester.

Samlet vurderes risikoen for et betydelig bortfall av denne posten som lav, gitt videreført lokal drift.

5.3 Aksjeutbytte som eierkommune

Aksjeutbyttet som tilfaller Steigen kommune i kraft av eierskapet er den eneste posten i samfunnsregnskapet som med sikkerhet vil falle bort dersom kommunen selger sine aksjer. Over perioden utgjør dette i gjennomsnitt om lag 19 prosent av det samlede bidraget i samfunnsregnskapet. Samtidig er det denne inntekten som i så fall vil oppveies av alternative inntekter, for eksempel gjennom plassering av salgsinntektene i fond.

5.4 Skatter og avgifter

I NSKs samfunnsregnskap inngår flere typer skatter og avgifter som bidrar til kommunens og statens inntekter, som utgjør bidrar med drøyt 17 pst. av selskapets samfunnsregnskap. For de fleste av disse er det liten grunn til å forvente endringer som følge av et eierskifte:

- Eiendomsskatt vil i hovedsak bestå så lenge eiendomsmassen består, uavhengig av eierskap. Dette gjelder både administrasjonsbygg og kraftverk.
- Kommunale avgifter knyttet til renovasjon, vann, avløp osv. vil også være uavhengige av eierskap.
- Konesjonsavgift og naturressursskatt er direkte knyttet til kraftproduksjonen og vil bestå uavhengig av hvem som eier selskapet.
- Inntektsskatt fra ansatte vil bestå i samme grad som arbeidsplassene består og besettes av folk bosatt i Steigen kommune.

Samlet sett vurderes skatter og avgifter som i liten grad påvirket av et eventuelt salg.

5.5 Aksjeutbytte til andre private eiere

Aksjeutbytte til private eiere og øvrige aksjonærer vil i utgangspunktet være upåvirket av at Steigen kommune selger sine aksjer. Erfaringer fra andre kommuner viser imidlertid at minoritetsaksjonærer i noen tilfeller kan bli tvangsutløst dersom en kjøper ønsker å eie 100 pst. av selskapet.

I slike tilfeller vil de private eierne bli økonomisk kompensert i tråd med aksjelovgivningen og det konkrete avtaleverket i en salgsprosess. Eventuelle endringer i denne posten har derfor begrenset samfunnsmessig betydning for Steigen kommune.

5.6 Konsesjonskraft

Tilgang på konsesjonskraft tilfaller kommunen direkte og er uavhengig av eierskapet til selskapet. Denne posten vil derfor bestå fullt ut også ved et eventuelt salg av aksjene.

5.7 Sponsing

I intervjuene pekes det på at sponsing er et område hvor et eierskifte kan få betydning. Det er ikke sikkert at en ny eier ønsker å sponse lokalsamfunnet i Steigen på samme måte eller i samme omfang som i dag. Det finnes eksempler fra andre kommuner (Hjartdal) om at det er stilt eksplisitte krav om videreføring av sponsing i forbindelse med salg.

Det kan samtidig tenkes at eventuelle nye eiere ønsker å videreføre sponsorordningen, for eksempel av hensyn til omdømme, markedsføring og et ønske om å støtte lokalsamfunnet.

Enkelte intervjuobjekter stiller spørsmål ved om sponsing er en hensiktsmessig bruk av midler all den tid midlene alternativt kunne gått til utbytte og dermed finansiere fellesgoder gjennom kommunenes budsjetter, og enkelte mener ordningen i dag er skjevfordelt mellom kommunene. Sponsingen forvaltes administrativt i selskapet.

Vår vurdering er at denne posten har en moderat til høy risiko for å påvirkes av et eierskifte.

5.8 Andre hensyn, utenom samfunnsregnskapet.

Det finnes i tillegg enkelte forhold som kan ha betydning for lokalsamfunnet, men som ikke inngår i regnskapet:

- Selskapet tilbyr strømvakter til lokale kunder, men dette skjer etter det vi kjenner til på kommersielle vilkår. Sluttbrukermarkedet for strøm er preget av sterk konkurranse, og det finnes mange alternative leverandører. Et eierskifte vurderes derfor å ikke ha negativ betydning for strømprisene lokalt.
- Selskapet driver fiberutbygging på kommersielle vilkår. I intervjuene ble det påpekt at fravær av tilknytningsplikt kan gjøre denne virksomheten mer sårbar for endrede prioriteringer, selv om den i utgangspunktet er markedsbasert. Vi vurderer det som lite sannsynlig at endret eierskap vil vesentlig endre fiberutbyggingen lokalt.
- Forhold som natur og arealinngrep reguleres i hovedsak gjennom konsesjonssystemet og vil i stor grad bestå uavhengig av eierskap. Det finnes imidlertid indikasjoner på at bruk av

selskapets drifts- og anleggsveier til friluftsmål er blitt gjort lettere tilgjengelig som følge av kommunenes eierskap i fellesskap, men ikke av Steigen kommunes eierskap som sådan. Vi vurderer det som lite sannsynlig at et endret eierskap vil vesentlig endre dialogen med selskapet om tilgjengeliggjøring av slik infrastruktur.

Referanser

Bø kommune (u.d.). Årsmelding 2024. Hentet fra: <https://www.boe.kommune.no/download/18.6ca3585b19980e967c0117a9/1758629935490/A%CC%8Arsmelding+2024+B%C3%B8+kommune.pdf>

Gildeskål kommune (u.d.). Handlingsdel av kommuneplan, budsjett og økonomiplan 2026–2029. Kommunedirektørens forslag. Hentet fra: <https://www.gildeskal.kommune.no/download/18.368d0ee119a0f52dd1618786/1762990023326/Budsjett%202026%20-%20Handlingsdel%20og%20%C3%B8konomiplan%202026%20-%202029.pdf>

Hamarøy kommune (2025). Eierskapsmelding Hábmera suohkan - Hamarøy kommune 2024-2027. Hentet fra: <https://www.hamaroy.kommune.no/download/18.e6106cc19936f872c422750/1757593494334/Eierskapsmelding%20H%C3%A1bmera%20suohkan-Hamar%C3%B8y%20kommune%202024-2027%20rullert%20versjon%202025.pdf>

Nord-Salten Kraft Holding AS (2025). Årsberetning og konsernregnskap 2024. Hentet fra: https://nordsaltenkraft.no/sites/n/nordsaltenkraft.no/files/2025/05/___rsrapport_2024mrevisorberetning_compressed.pdf

NVE (2025, september 02). Digital veileder til forskrift om energiutredninger. Hentet fra <https://veiledere.nve.no/forskrift-om-energiutredninger/>

NVE (2025, juni 12). Veileder for bygging av anlegg i medhold av områdekonsesjon. Hentet fra <https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonsbehandling-av-nettanlegg/veiledere/veileder-for-bygging-av-anlegg-i-medhold-av-omraadekonsesjon/>

Steigen kommune (2024). Eierskapsmelding 2024. Hentet fra: https://img5.custompublish.com/getfile.php/5379217.1295.ukbqqsjpuwlbwa/Eierskapsmelding%2B2024_vedtatt%2B11.12.2024.pdf

Sørfold kommune (u.d.). Eierskapsmelding 2025 – 2027. Hentet fra: [Eierskapsmelding 2025-2027.pdf](#)

Thema Consulting Group (2019). Verdivurdering Nord-Salten Kraft AS. For Nord-Salten Kraft AS.

Thema Consulting Group (2022). Verdivurdering Nord-Salten Kraft AS. For Nord-Salten Kraft AS

Vista Analyse AS
Meltzers gate 4
0257 Oslo

post@vista-analyse.no
vista-analyse.no